

RISØR KOMMUNE

BUDSJETT 2018

Vedtatt av Risør bystyre 14.12.2018, politisk sak 128/17, arkivsak 2017/1809

Vi skal vokse

- gjennom kunnskap, regional utvikling og attraktivitet

INNHold

1) Vedtak	3
2) Rådmannens innstilling	7
3) Innledning	11
4) Tidsplan og organisering av arbeidet.....	12
5) Viktige punkter på fellesområdene for 2018	14
5.1 Lønn / Personell.....	14
5.2 Renteutgifter	14
5.3 Skatt og rammetilskudd.....	15
5.4 Pensjonskostnader & premieavvik	15
5.5 Læringer	16
5.6 Utbytte Agder Energi	17
5.7 Regionalstøtte – red. sats ARBEIDSGIVERAVGIFT	17
5.8 Statlige finansierungsordninger.....	17
6) Driftsbudsjettet - fellesområdene	18
6.1 Fordeling av initielle rammer for 2018	18
6.2 Felles inntekter og utgifter	23
6.3 Felles Avsetninger	25
7) Enhetene.....	28
7.1 Rådmannen	28
7.2 Stab støttefunksjoner	30
7.3 Enhet for habilitering.....	31
7.4 Enhet for omsorg	34
7.5 Enhet for kultur	37
7.6 Enhet for plan & byggesak	39
7.7 VAR – Vann, Avløp og feier (selvkostområdene)	41
7.8 Enhet for eiendom & tekniske tjenester	43
7.9 Enhet for barnehage, barneskole & PPT	46
7.10 Enhet for ungdomsskole	49
7.11 Helse & sosial (NAV, Barnevern & Helsetjenester)	51
7.12 Enhet for bosetting, opplæring & integrering.....	54
8) Investeringer i 2018.....	56
8.1 Investeringsbudsjettet 2018	56
9) Vurderinger	58
9.1 Statsbudsjettets betydning for Risør kommune	58
9.2 Driftsbudsjettet	62
9.3 Investeringsbudsjettet	70
9.4 Prosess for investeringsbudsjettet	71
10) Rådmannens konklusjon	72

1) Vedtak

Budsjett 2018 ble behandlet i bystyrets møte 14. desember 2017 (PS 128/17) med følgende vedtak:

Med hjemmel i kommunelovens §§ 45 og 46 vedtas følgende budsjett for 2018:

1) Avgifter og betalingssatser

- a) I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skrives eiendomsskatten for 2018 ut for hele kommunen.

Eiendomsskattesatsen settes til 7 promille.

For boligdelen av eiendommer (herunder fritidseiendommer) som ikke benyttes til næringsvirksomhet gjelder en reduksjonsfaktor på 50 prosent av takstverdi.

Eiendomsskatten skal betales i seks terminer.

Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

Eiendomsskattegrunnlaget holdes uendret fra 2017.

- b) Følgende kommunale avgiftssatser (VAR) endres med virkning fra 1.1.2018:

Vann (uendret) og Avløp (uendret)

Husholdninger

Abonnementsavgift, vann kr.1.386,- (uendret)

Abonnementsavgift, avløp kr.1.785,- (uendret)

Næring

Abonnementsavgift, vann kr.1.386,- (uendret)

Abonnementsavgift, avløp kr.1.785,- (uendret)

Forbruksgebyr

I tillegg kommer forbruksgebyr på:

Vann kr. 7,34 pr m3 (uendret)

Avløp kr.12,40 pr m3 (uendret)

Engangsavgifter (tilkobling)

Vann kr. 7 000,- (uendret)

Avløp kr. 7 000,- (uendret)

Leie vannmåler

Vannmålerleie kr.341,78 pr år (uendret)

Renovasjon (gebyr settes av RTA)

Renovasjon – helårsabonnement kr.3.004,- pr år (tidligere kr.2.906)

Hytterrenovasjonen differensieres i kategorier ihht tabell

Kategori	Fast del	Volum del	Sum årsgebyr
A- Std hytteabonnement	752	825	1.577
B- Innlandshytter	752	515	1.267
C- Innlandshytter LNF	752	155	907
Leie sorteringsbu			400

Feieravgift (uendret)

Feieravgift kr.270,00 pr. år for 1 pipe (uendret)

Tilleggs pipe kr.270,00 pr år (uendret)

Slamgebyr (uendret – gebyr settes av RTA)

Slamgebyr m/wc kr.1.080,- (uendret)

Slamgebyr fritidsbolig kr.540,- (uendret)

Slamgebyr tett tank kr.2.160,- (uendret)

Slamgebyr ekstra tømning kr.540,- pr m3 (uendret)

Slamgebyr nødtømming (innen 24t) kr.1.950,- (uendret)

Bomtut ekstra tømning kr.500,- (pr gang)

Alle priser er pr. år og eksklusiv mva.

- c) Betaling for kommunale båtplasser økes med 5 %, samt engangsgebyr for venteliste kr.500,-. (se vedlegg for spesifisering av satser)
- d) Betalingssatser pr måned i Skolefritidsordningen, SFO, økes med 3 % med virkning fra 1/8-2018.
- e) Oppholdsbetaling i kommunale barnehager følger til enhver tid regjeringens maks-satser.

2017- satser	Forslag Sb 2018
Kr.2.730	Kr.2.910

- f) Satser for tilskudd til barn i private barnehager settes som følger:

Private barnehager	Driftstilskudd heltidsplass pr år
0-2 år	211 312,62
3-6 år	100 377,08
Kapitaltilskudd (nasj.satser-2018)	
Byggeår tom 2009	9.200
Byggeår 2010-2012	15.700

Byggeår 2013-2015	18.500
Byggeår 2016-2018	22.500
Tilskudd åpen barnehage (0-6 år)	
6-15 timer Sone 2	20.900
16+ timer Sone 2	29.500

- g) Gebyrer innen plan og byggesak økes med konsumprisindeksen (KPI), samt endringer i §§ 3, 4, 5, 19 og 33. Gebyrer for næringsbygg reduseres ihht vedlegg. (Se vedlegg for spesifisering)
- h) Øvrige kommunale gebyrer som er omtalt i gjeldende gebyrregulativ, økes generelt med 3 %. De nye betalingssatsene gjøres gjeldende fra 1.1.2018 – gitt at de enkelte gebyrregulativ ikke sier noe annet.
- 2) Bystyret godkjenner de investeringer som er vist i saksforarbeidet og investeringene for 2018 finansieres som følger (i hele 1000)

Finansiering av investeringer	2018
Sum investeringskostnad	48 485
Sum finansiering mva-kompensasjon	-4 555
Sum finansiering tilskudd/fond	-4 650
Sum finansiering Lån	-39 280
Herav innenfor selvkostområdene	-11 200
Lånebehov eks Selvkostområdene	-28 080

Lånefinansieringen tas opp ihht vedtatt finansreglement med nedbetalingstid 30 år.

- 3) Det fastsettes følgende netto driftsrammer for budsjettet i 2018:

	Rådm.forslag Budsjett 2018
Rådmannen	24 882 000
Støttefunksjoner	10 926 000
Habilitering	31 176 000
Omsorg	105 468 000
Kultur	10 694 000
Plan og byggesak	1 140 000
VAR	0
Eiendom og tekniske tjenester	25 354 000
Barnehage og barneskole	98 570 000
Ungdomskole	25 151 000
Helse & sosial	40 170 000
Bosetting & Integrering	-10 834 000
Sum driftsenhetene	362 697 000
Felles	-384 164 000
Avsetninger	21 467 000
Sum fellesområdene	-362 697 000
Kontrollsum	0

Med følgende endringer:

- Rådmannen utlyser en fast stilling som byantikvar, som jobber kombinert med prosjekter innen miljø og klima, med ansettelse 1. mai. Stillingens fagbakgrunn skal være rettet mot byantikvar. Budsjettet økes med 250 000 kr. Inndekning fra disposisjonsfond i 2018. For kommende år innarbeider Rådmannen stillingen i driftsbudsjettene. Rådmannen arbeider videre med kostnadsinndekning av stillingen gjennom interkommunalt samarbeid og provisjon fra inntektsbringende prosjekter.
 - Rådmannen setter i gang et prosjekt for heltidskultur i Risør kommune. Prosjektet starter for ansatte helse- omsorg og erfaringer overføres til andre enheter. Målet er at minst 50 prosent av alle ansatte i omsorgssektoren skal jobbe heltid
 - Rådmannen legger en handlingsplan for 2018 – 2021 fram for bystyret der det legges til rette for en heltidskultur. Det søkes om økonomisk støtte fra Aust-Agder fylkeskommune og det innhentes erfaringer fra andre kommuner som har tilsvarende prosjekt. De tillitsvalgte inkluderes i hele prosessen
 - Risør kommune fortsetter arbeidet med å ta inn 25 lærlinger, med ekstra innsats på byggdrifter og andre tekniske tjenester.
 - Risør bystyre støtter opp om videre drift i M/F Øisang, men trenger at ferga er i drift i hele august måned. Den økonomiske støtten gis under forutsetning av at M/F Øisang, så langt det er mulig, holdes i normal drift i hele august måned.
 - Rådmannen intensiverer arbeidet med miljø- og klimatiltak i kommunens totale virksomhet. Det gjennomføres kommunale ”klimaregnskap” der reduksjon i CO2-utslipp inngår i kommunens planlegging, budsjettering og vurderinger i saksframlegg til politisk behandling.
 - Sandkleiva oppgraderes med nytt grusdekke og utvidelse av skjæring, kr. 200.000,-. Beløpet tas av disposisjonsfond.
 - Rådmannen fremmer sak om nye alternative steder å etablere nye anlegg for bobilparkeringer i/ved Risør sentrum og ellers i kommunen. Sak fremlegges for politisk behandling før sommeren 2018.
- 4) Det fremlagte forslag til budsjett for Risør kommune for 2018 vedtas med de investeringer og de netto driftsrammer som fremkommer i saksforarbeidet.

2) Rådmannens innstilling

Med hjemmel i kommunelovens §§ 45 og 46 vedtas følgende budsjett for 2018:

5) Avgifter og betalingssatser

- a) I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skrives eiendomsskatten for 2018 ut for hele kommunen.

Eiendomsskattesatsen settes til 7 promille.

For boligdelen av eiendommer (herunder fritidseiendommer) som ikke benyttes til næringsvirksomhet gjelder en reduksjonsfaktor på 50 prosent av takstverdi.

Eiendomsskatten skal betales i seks terminer.

Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

Eiendomsskattegrunnlaget holdes uendret fra 2017.

- b) Følgende kommunale avgiftssatser (VAR) endres med virkning fra 1.1.2018:

Vann (uendret) og Avløp (uendret)

Husholdninger

Abonnementsavgift, vann kr.1.386,- (uendret)

Abonnementsavgift, avløp kr.1.785,- (uendret)

Næring

Abonnementsavgift, vann kr.1.386,- (uendret)

Abonnementsavgift, avløp kr.1.785,- (uendret)

Forbruksgebyr

I tillegg kommer forbruksgebyr på:

Vann kr. 7,34 pr m³ (uendret)

Avløp kr.12,40 pr m³ (uendret)

Engangsavgifter (tilkobling)

Vann kr. 7 000,- (uendret)

Avløp kr. 7 000,- (uendret)

Leie vannmåler

Vannmålerleie kr.341,78 pr år (uendret)

Renovasjon (gebyr settes av RTA)

Renovasjon – helårsabonnement kr.3.004,- pr år (tidligere kr.2.906)

Hytterenovasjonen differensieres i kategorier ihht tabell

Kategori	Fast del	Volum del	Sum årsgebyr
D- Std hytteabonnementet	752	825	1.577

E- Innlandshytter	752	515	1.267
F- Innlandshytter LNF	752	155	907
Leie sorteringsbu			400

Feieravgift (uendret)

Feieravgift kr.270,00 pr. år for 1 pipe (uendret)

Tilleggs pipe kr.270,00 pr år (uendret)

Slamgebyr (uendret – gebyr settes av RTA)

Slamgebyr m/wc kr.1.080,- (uendret)

Slamgebyr fritidsbolig kr.540,- (uendret)

Slamgebyr tett tank kr.2.160,- (uendret)

Slamgebyr ekstra tømning kr.540,- pr m3 (uendret)

Slamgebyr nødtømming (innen 24t) kr.1.950,-. (uendret)

Bomtut ekstra tømning kr.500,- (pr gang)

Alle priser er pr. år og eksklusiv mva.

- c) Betaling for kommunale båtplasser økes med 5 %, samt engangsgebyr for venteliste kr.500,-. (se vedlegg for spesifisering av satser)
- d) Betalingssatser pr måned i Skolefritidsordningen, SFO, økes med 3 % med virkning fra 1/8-2018.
- e) Oppholdsbetaling i kommunale barnehager følger til enhver tid regjeringens maks-satser.

2017- satser	Forslag Sb 2018
Kr.2.730	Kr.2.910

- f) Satser for tilskudd til barn i private barnehager settes som følger:

Private barnehager	Driftstilskudd heltidsplass pr år
0-2 år	211 312,62
3-6 år	100 377,08
Kapitaltilskudd (nasj.satser-2018)	
Byggeår tom 2009	9.200
Byggeår 2010-2012	15.700
Byggeår 2013-2015	18.500

Byggeår 2016-2018	22.500
Tilskudd åpne barnehage (0-6 år)	
6-15 timer Sone 2	20.900
16+ timer Sone 2	29.500

- g) Gebyrer innen plan og byggesak økes med konsumprisindeksen (KPI), samt endringer i §§ 3, 4, 5, 19 og 33. Gebyrer for næringsbygg reduseres ihht vedlegg. (Se vedlegg for spesifisering)
- h) Øvrige kommunale gebyrer som er omtalt i gjeldende gebyrregulativ, økes generelt med 3 %. De nye betalingssatsene gjøres gjeldende fra 1.1.2018 – gitt at de enkelte gebyrregulativ ikke sier noe annet.
- 6) Bystyret godkjenner de investeringer som er vist i saksforarbeidet og investeringene for 2018 finansieres som følger (i hele 1000)

Finansiering av investeringer	2018
Sum investeringskostnad	48 485
Sum finansiering mva-kompensasjon	-4 555
Sum finansiering tilskudd/fond	-4 650
Sum finansiering Lån	-39 280
Herav innenfor selvkostområdene	-11 200
Lånebehov eks Selvkostområdene	-28 080

Lånefinansieringen tas opp ihht vedtatt finansreglement med nedbetalingstid 30 år.

- 7) Det fastsettes følgende netto driftsrammer for budsjettet i 2018:

	Rådm.forslag Budsjett 2018
Rådmannen	24 882 000
Støttefunksjoner	10 926 000
Habilitering	31 176 000
Omsorg	105 468 000
Kultur	10 694 000
Plan og byggesak	1 140 000
VAR	0
Eiendom og tekniske tjenester	25 354 000
Barnehage og barneskole	98 570 000
Ungdomskole	25 151 000
Helse & sosial	40 170 000
Bosetting & Integrering	-10 834 000
Sum driftsenhetene	362 697 000
Felles	-384 164 000
Avsetninger	21 467 000
Sum fellesområdene	-362 697 000
Kontrollsum	0

- 8) Det fremlagte forslag til budsjett for Risør kommune for 2018 vedtas med de investeringer og de netto driftsrammer som fremkommer i saksforarbeidet.

3) Innledning

I henhold til kommuneloven §§ 45 og 46 skal bystyret innen utgangen av året vedta et bindende budsjett for det kommende kalenderår. Bystyrets budsjett (på det nivå dette er vedtatt) er bindende for det underordnede organ.

Kommunelovens økonomibestemmelser inneholder også et absolutt krav om at budsjettet minst skal ha inndekning for alle driftsutgifter, og at budsjettet skal være realistisk mht driftsnivå.

Rådmannens forslag til årsbudsjett for 2018 er laget med utgangspunkt i St.prp. nr.1 – Statsbudsjettet.

Rådmannens forslag til budsjett er laget med utgangspunkt i kommunens;

- vedtatt budsjett for år 2017
- gjeldende handlingsprogram & økonomiplan (2018-2021)
- omstrukturering av organisasjonen
- øvrige vedtak som medfører økonomiske konsekvenser

Rådmannens hovedmålsetting i arbeidet med årets budsjettarbeid har vært;

Å sikre et fortsatt godt og forsvarlig tjenestetilbud, samt å bedre det økonomiske fundamentet for årene som kommer.

Gitt de forutsetninger budsjettforslaget bygger på – fremmer rådmannen et budsjett for 2018 i balanse.

4) Tidsplan og organisering av arbeidet

Rådmannen har i tråd med tidligere praksis utarbeidet et forslag til budsjett for 2018. Budsjettforslaget er utarbeidet i samarbeid med den enkelte enhet og arbeidet har vært koordinert av økonomisjefen.

Frem til nå har prosessen vært slik;

- Juni 2017 – Utarbeidet foreløpige rammer til enhetene i økonomiplan 2018-2021
- 09.10.2017 – Frist for utarbeidelse og innlevering av enhetenes forslag til rådmann
- 12.10.2017 – Regjeringens forslag til statsbudsjett legges frem
- 19.10.2017 – Statusorientering i ledermøte – nye tall fra statsbudsjettet, og salderingsprosess påstartet
- 16.11.2017 – Presentasjon av rådmannens budsjettforslag for bystyret og media. Budsjettforslaget legges ut på hjemmesidene. Ledere og tillitsvalgte inviteres til å delta på orienteringen.

Videre prosess blir slik;

- AMU (Arbeidsmiljøutvalget) orienteres om budsjettsaken
- 23.11.2017 – Formannskapet behandler budsjettsaken.
- Formannskapetets budsjettforslag ligger ute til offentlig ettersyn i perioden 23/11 – 14/12 2017
- 14.12.2017 – Bystyret behandler budsjettsaken i eget møte

Det er rådmannens håp at den skriftlige fremstilling som er gitt i saksforarbeidet, samt vedlegg, gir en god innsikt i kommunens etablerte driftsnivå. Det er vårt håp at budsjettdokumentene også gir et godt grunnlag for å kunne vedta budsjett for 2018. Budsjettdokumentet suppleres med enhetenes egne Virksomhetsplaner for 2018 og detaljbudsjett for alle tjenester og enheter, disse lastes ned på kommunens hjemmeside.

Rådmannen foreslår at etablert praksis med å vedta budsjett på netto driftsrammer for hver av enhetene fortsetter. Samtidig legges det opp til at administrasjonen, formannskapet og hovedutvalgene kan foreta budsjettendringer innenfor rammene i det vedtatt økonomi-reglementet. En viktig forutsetning er at budsjettjusteringene ikke går utover de prioriteringer bystyret har vedtatt og at de totale netto driftsrammer ikke endres.

Nederst i tabellene for hver enhet fastsettes ” Netto driftsrammer ...” for 2018. For hver enhet følger så en kort kommentar til forutsetninger som er innarbeidet

i forslaget. For kommentarer utover dette fra den enkelte enhet, vises det til virksomhetsplanene.

5) Viktige punkter på fellesområdene for 2018

Budsjettforslaget for 2018 gir stramme rammer for alle enhetene, men skal være bygget for videreført drift fra 2017. Rådmannens budsjettforslag skal være realistisk, men samtidig optimistisk på mange områder. Det er derfor ikke mulig å gi noen utfyllende liste over alle fallgruvene i budsjettet.

Under følger de antatt største fallgruvene, og utover dette vises det til nærmere omtale i avsnittet om vurderinger.

5.1 LØNN / PERSONELL

Det er relativt små endringer i bemanningen totalt fra budsjett 2017 til 2018 som også vises i endringen i budsjettert utgift til lønn. Den største endringen ligger i enhet for Bosetting, Opplæring & Integrering innenfor tjenestene Bosetting Enslige Mindreårige flyktninger. Denne tjenesten har gjennom 2017 har måtte nedskalere driften som følge av endringer i flyktningetilgangen. For 2017 var det budsjettert med ca 35 årsverk, som inn i 2018 er redusert til 20,02 årsverk.

Alle enheter driftes med stram bemanning, og enkelte enheter driftes med en minimumsbemanning som gjør arbeidssituasjonen meget sårbar for tjenestene, og krevende for de ansatte. Det henvises til enhetenes virksomhetsplaner for oversikt over hver enkelt enhets bemanning spesifisert i organisasjonskart.

Budsjettåret 2018 er et år med hovedoppgjør. Vi har avsatt 6 millioner til dette oppgjøret. Avsetningen er anslag basert på budsjettert lønnsmasse 2018 og en årslønnsvekst på 3 %, minus overheng fra 2017 på 1,6 %. Dersom lønnsoppgjøret blir dyrere enn forutsatt vil rådmannen måtte finne midler i driftsbudsjettet for inndekning av dette.

5.2 RENTEUTGIFTER

Kommunens renteutgifter vil i noen grad kompenseres ved rentekompensasjon fra Husbanken, samt overføringer fra VAR områdene. Vi har lagt til grunn uendret rente gjennom 2018 basert på prognoser fra Kommunalbanken og signaler fra rentemøter i Norges Bank høsten 2017.

Rentene har lagt unormalt lavt over en lengre periode i Norge og resten av Europa. Den økonomiske situasjonen ser ut til å bedre seg sakte men sikkert, og det er signalisert at rentene vil gradvis stige fra 2019. Rådmannen har lagt til grunn dagens rentesituasjon på de enkelte lånene i gjeldsporteføljen med bakgrunn i sentralbankens signaler om uendret rente gjennom hele året. Der hvor vi har rentebindinger er faste avtaler lagt til grunn.

De lave rentene har stimulert til investeringsvekst, spesielt i kommunene. Dette medfører at den kommunale gjeldsandelen nå er meget høy i mange kommuner, deriblant Risør kommune.

Ved inngangen av 2018 vil Risør kommune ha en estimert lånebelastning på ca kr.618 mill. Som følge av rentesikringer i låneporteføljen vil gjennomsnittlig rentekostnad i budsjettet bli ca 2,56 %.

5.3 SKATT OG RAMMETILSKUDD

Prognoser fra statsbudsjettet tilsier en vekst i oppgavekorrigerte frie inntekter for Risør kommune på 2,74 % fra 2017-2018 basert på siste befolkningstelling.

Veksten i frie inntekter vurderes som grei da Risør ligger litt over landsgjennomsnittet for øvrig (2,6 %), og fylket (2,5 %).

Realveksten anslås for Risør kommune å bli ca. 0,14 % basert på veksten i frie inntekter korrigert for deflator på 2,6 %.

Realveksten skal dekke demografiendringer, økte pensjonskostnader, satsninger fra regjeringen, samt å bidra til en styrking av tjenestetilbudet.

Rådmannens budsjettforslag levner lite rom for styrking av tjenestetilbudet, og har lite handlingsrom for endringer i demografi- og pensjonskostnader, men bør kunne videreføre kommunens tjenestetilbud på samme nivå som i 2017. I denne sammenheng vil rådmannen likevel understreke at økonomien ikke er den eneste faktoren i videreutviklingen av et godt tjenestetilbud.

Rammetilskuddet baserer seg på befolkningen pr 1/7-2017 hvor vi var 6.919 innbyggere, og er gitt ut fra forslag til Statsbudsjett som ble lagt frem 12/10-2017. Endringer i vedtatt Statsbudsjett vil kunne gi utslag på grunnlaget for rammetilskuddet 2018.

Skatteinntektene i budsjettet er basert på anslag på skatteinngangen på landsnivå (vekst 2,4 %), Risør kommunes gjennomsnittlige skatteinngang (ca 80,7 %), og SSB's befolkningsframskriving for folketallet pr 1/1-2018 (beregnet til 6.936). Skatteanslaget på regnskap og befolkningsframskrivingen inneholder usikkerhetsmomenter knyttet til faktisk befolkningsvekst andre halvår 2017 og skatteutviklingen i samme periode.

Statsbudsjettet har lagt føringer for satsninger innen Rusomsorg (300 mill), tidlig innsats i barnehage og grunnskole (200 mill), og forebyggende tiltak for barn, unge og familier (200 mill) gjennom særskilte satsninger. Dette er hensyntatt i beregning av driftsrammer for 2018, og har vært med på å legge føringer for rådmannens prioriteringer i fremlagt budsjettforslag.

5.4 PENSJONSKOSTNADER & PREMIEAVVIK

Pensjon er budsjettert med en forutsetning at tallene fra våre pensjonsleverandører er riktige. Vi har lagt til grunn deres anslag for 2018, men disse vil bli påvirket av mange faktorer gjennom budsjettåret og skaper en viss usikkerhet rundt denne betydelige kostnaden. Det vedvarende lave rentenivået, lønnsvekst og økt levealder medfører at pensjonskostnadene er forventet å øke utover det som kompenseres gjennom deflator med ca 0,3 mrd i makro.

Risør kommune har for driftsåret 2018 nedjustert avsetning til pensjonspremie i driftsenhetene innenfor fellesordningen (KLP18) og Sykepleierordningen (KLP13) i forhold til det som ble lagt til grunn i Handlingsprogram/Økonomiplan. Det er basert på foreløpige budsjetter fra KLP ultimo september-17 hvor reguleringspremien igjen har blitt lagt for høyt ved beregningen av budsjettet. Ved å redusere arbeidsgivers avsetning til pensjon med 0,9 % får kommunen en kostnadsreduksjon på ca 2 mill som er spredt ut over hele virksomheten i budsjettet. Primo 2 tertial-18 vil det foreligge oppdaterte prognoser fra KLP basert på besetningen og pensjonsgrunnlaget inn i 2018. Nye vurderinger om avsatt pensjonskostnad vil da gjøres.

Risør kommune har hatt et stort akkumulert premieavvik som skal amortiseres over 15, 10 og 7 år. Dette medfører at vi skyver kostnader foran oss, og denne kostnaden (amortiseringsbeløpene) reduserer handlingsrommet til øvrig drift.

Rådmannen har de siste budsjettårene gjort viktige grep for å angripe utfordringen, og gjort budsjettet uavhengig av disse elementene. Risør kommune vil fremdeles få premieavviksinntekt på pensjonen, men vil da kunne styre størrelsen på denne gjennom bruk av premiefond i KLP. Inntekten kommunen får ved avslutning av regnskapet vil da kunne avsettes til disposisjonsfond for premieavvik.

I 2016 reduserte rådmannen det akkumulerte premieavviket med ca 6 mill , og i 2017 er det forventet å reduseres med ytterligere ca 13 mill. Rådmannen vil ha fortsatt fokus på redusere forpliktelsen i årene som kommer, og ha dekning for denne gjennom frie midler på disposisjonsfond.

5.5 LÆRLINGER

Kommunene har en viktig samfunnsoppgave ved å tilby lærlingplasser for unge nyutdannede, og anser lærlinger som en viktig ressurs. Risør kommune har, og tar inn, lærlinger innenfor alle de fagfeltene hvor et faglig godt opplæringstilbud kan gis.

Det er videreført en budsjettering med at Risør kommune vil ha 15 lærlinger i 2018. I bystyrets vedtak høsten 2015 ble det besluttet at rådmannen skulle tilstrebe å ta inn 20 lærlinger. Rådmannen har vurdert situasjonen slik at det er vanskelig å få ytterligere kvalifiserte søkere innenfor fagfeltene som kommunen kan tilby lærlinger, og ønsker dermed ikke å reservere midler i budsjettet på bekostning av driftsrammene.

Bystyret vedtok i Handlingsprogram/Økonomiplan 2018-2021 følgende: *«Risør kommune skal ha et mål om 25 lærlinger pr år. Det arbeides spesielt for å øke bredden av fagområder der kommunen tar inn lærlinger»*

Rådmannen er i gang med arbeidet med å øke bredden i fagområdene. Dette gjelder særlig innenfor områdene byggetekniske fag. Dette vil være et prioritert område for rådmannen i 2018

Rådmannen vil derfor jobbe med å ta inn ytterligere lærlinger utover disse 15 også i 2018, men vil da søke handlingsrom i budsjettet gjennom året.

5.6 UTBYTTE AGDER ENERGI

Utbytte fra Agder Energi (AE) er satt til kr.6.786.000,- og er basert på selskapets utbyttepolitikk. Selskapet legger til grunn et «minimumsresultat» på kr.400 mill til utdeling av utbytte, og 60 % av resultatet utover dette. I budsjettet for 2013 ble det anbefalt av rådmannen å legges til grunn et fast utbyttegrunnlag i budsjettene fremover på 700 mill for å ha en stabil utbytteinntekt i budsjettet og planperioden fremover. Avvik fra det budsjetterte resultatet blir inndekket av, eller overført til, disposisjonsfond ved årsavslutning. Dette disposisjonsfondet har akkumulert opp ca 2,7 mill som en buffer for en eventuell reduksjon i årene som kommer. Risør kommune har 1,17 % av aksjene i AE.

5.7 REGIONALSTØTTE – RED. SATS ARBEIDSGIVERAVGIFT

Risør kommune fikk fra 1/7-2014 redusert sats på arbeidsgiveravgift sammen med 30 andre kommuner i landet. Risør kommune ble trukket ca 9,3 mill i rammetilskudd i 2015 som følge av endringen, og det var stor usikkerhet om hvordan videre behandling av dette uttrekket ville bli i årene fremover.

I kommuneproposisjonen som ble lagt frem i mai-15 ble det varslet at trekket ville bli nedtrappet jevnt over de neste 5 årene, frem mot 2020. Dette medfører at det «frigis» omtrent 1,7 mill årlig frem mot 2020, hvor ordningen igjen skal revideres.

Risør kommune blir dermed trukket ca 4 mill i rammetilskuddet ifm denne ordningen i 2018.

5.8 STATLIGE FINANSIERINGSORDNINGER

Refusjonsordningen knyttet til Ressurskrevende tjenester, som Risør kommune har en stor andel av, får et oppjustert innslagspunkt utover forventet lønnsvekst med kr.50.000. Dette innebærer en direkte reduksjon i refusjonen for Risør på kr. 900.000,- med effekt inn i 2017 regnskapet, og folgeeffekt inn i 2018 budsjettet.

Ordningen vil fortsatt heller ikke ta hensyn til at brukerne lever lenger enn tidligere og opprettholder aldersgrense på ordningen på 67 år. Risør kommune har flere brukere som er passert aldersgrensen, og trådt ut av refusjonsordningen til tross for at ressursbehovet er uendret.

Disse elementene har medført betydelige økonomiske utfordringer i Habiliteringstjenesten de siste årene, og medfører at rådmannen må vurdere tiltak for å kunne videreføre høy kvalitet på disse tjenestene i årene som kommer også.

6) Driftsbudsjettet - fellesområdene

I de følgende avsnittene vil driftsbudsjettet bli presentert. Felles inntekter og utgifter, samt avsetninger til lønn og pensjon vil presenteres først. Deretter vil enhetenes budsjett gjennomgås. I denne gjennomgangen vil kun de viktigste punktene for hver enhet bli presentert. For nærmere informasjon om enhetens ansvar og virkeområde, samt budsjettkonsekvenser, henvises det til den enkelte enhets virksomhetsplan for 2018 som følger vedlagt.

6.1 FORDELING AV INITIELLE RAMMER FOR 2018

Rammer for 2018 ble i utgangspunktet fordelt ved at felles inntekter og utgifter, samt lønns- og pensjonsavsetninger ble anslått for å gi en ramme til fordeling til driftsenhetene. I beregningen er det lagt til grunn en prisvekst på 2,7 % og en lønnsvekst på 2,4 % som ga oss en deflator på 2,5 %. Disse faktorene ble brukt til framskrivning av opprinnelig budsjettet fra 2017 ut fra hva slags kostnad eller inntekt detaljbudsjettet innehar (lønn oppjustert med 2,4 % driftskostnader med 2,7 %).

Rammene som ble fordelt var som vist under.

Rådmanens forslag	Oppr.budsjett 2017	Ramme behov 2018
Rådmannen	25 357 000	25 952 000
Støttefunksjoner	10 618 000	10 889 000
Habilitering	29 123 000	29 822 000
Omsorg	103 126 000	105 602 000
Kultur	10 603 000	10 785 000
Plan og byggesak	1 145 000	1 185 000
VAR	0	0
Eiendom og tekniske tjenester	25 026 000	25 615 000
Barnehage og barneskole	95 451 000	97 728 000
Ungdomskole	24 680 000	25 276 000
Helse & sosial	38 221 000	39 160 000
Bosetting & Integrering	-13 242 000	-13 603 000
Sum driftsenhetene	350 108 000	358 411 000
Felles	-371 713 000	-383 978 000
Avsetninger	21 605 000	25 567 000
Sum fellesområdene	-350 108 000	-358 411 000
Kontrollsum	0	0

Initielle rammer 2018 fra økonomiplanen.

Rådmannen hadde fokus på at enhetene skulle få kompensert pris og lønnsvekst i rammene for 2017, og på den måte sikre en videreføring av dagens

tjenestetilbud. Ved behandlingen av Handlingsprogram og Økonomiplan vedtok bystyret å legge inn en 100% stilling som byantikvar kr.800', samt styrke stillinger i Omsorg med kr.550'. Dette medførte at ikke rammene ble kompensert fullt ut for pris og lønnsvekst i de vedtatte rammene i økonomiplanen, som danner grunnlaget for enhetenes budsjettammer for 2018.

Konsekvensene for den enkelte enhet ble som følger.

Rådmanens forslag	Oppr.budsjett 2017	Ramme behov 2018	Ramme HP/ØP 2018	Kutt ramme ift behov
Rådmannen	25 357 000	25 952 000	25 843 000	109 000
Støttefunksjoner	10 618 000	10 889 000	10 844 000	45 000
Habilitering	29 123 000	29 822 000	29 696 000	126 000
Omsorg	103 126 000	105 602 000	105 789 000	-187 000
Kultur	10 603 000	10 785 000	10 740 000	45 000
Plan og byggesak	1 145 000	1 185 000	1 180 000	5 000
VAR	0	0	0	0
Eiendom og tekniske tjenester	25 026 000	25 615 000	25 508 000	107 000
Barnehage og barneskole	95 451 000	97 728 000	97 626 000	102 000
Ungdomskole	24 680 000	25 276 000	25 170 000	106 000
Helse & sosial	38 221 000	39 160 000	39 247 000	-87 000
Bosetting & Integrering	-13 242 000	-13 603 000	-13 600 000	-3 000
Sum driftsenhetene	350 108 000	358 411 000	358 043 000	368 000
Felles	-371 713 000	-383 978 000	-384 710 000	732 000
Avsetninger	21 605 000	25 567 000	26 667 000	-1 100 000
Sum fellesområdene	-350 108 000	-358 411 000	-358 043 000	-368 000
Kontrollsum	0	0	0	0

Vedtatte driftsrammer 2018 fra Handlingsprogram og økonomiplan 2018-2021

Enhetene skulle balansere sine budsjetter ihht tildelt ramme innen 9 oktober, men det ble en krevende prosess for enkelte enheter basert på de forutsetninger som ligger til grunn i dagens drift.

Status etter enhetenes budsjettarbeid var som følger.

Enhet	Oppr.budsjett 2017	Ramme HP/ØP 2017	Korrigerte rammer HP	Budsjett- status 3/11	Avvik på ramme
Rådmannen	25 357 000	25 843 000	25 843 000	25 239 000	-604 000
Støttefunksjoner	10 618 000	10 844 000	10 844 000	10 994 000	150 000
Habilitering	29 123 000	29 696 000	28 675 000	31 635 000	2 960 000
Omsorg	103 126 000	105 789 000	105 789 000	106 169 000	380 000
Kultur	10 603 000	10 740 000	10 740 000	10 740 000	0
Plan og byggesak	1 145 000	1 180 000	1 180 000	1 180 000	0
VAR	-	0	0	0	0
Eiendom og tekniske tjenester	25 026 000	25 508 000	25 508 000	25 508 000	0
Barnehage og barneskole	95 451 000	97 626 000	97 626 000	98 826 000	1 200 000
Ungdomskole	24 680 000	25 170 000	25 170 000	25 170 000	0
Helse & sosial	38 221 000	39 247 000	40 268 000	40 268 000	0
Bosetting & Integrering	-13 242 000	-13 600 000	-13 600 000	-10 716 000	2 884 000
Sum driftsenhetene	350 108 000	358 043 000	358 043 000	365 013 000	6 970 000
Felles	-371 713 000	-384 710 000	-384 710 000	-382 048 000	2 662 000
Avsetninger	21 605 000	26 667 000	26 667 000	26 667 000	0
Sum fellesområdene	-350 108 000	-358 043 000	-358 043 000	-355 381 000	2 662 000
Kontrollsum Balanse	0	0	0	9 632 000	9 632 000

Rådmannen hadde da en utfordring på ca 9,6 mill etter at Statsbudsjettet ble lagt frem og enhetene hadde presset sine budsjetter så langt som mulig.

Rådmannen har i siste fase jobbet med å saldere avviket i samarbeid med kommunalsjefene og aktuelle enhetsledere.

Følgende tiltak ble gjennomført.

1. Rådmannens budsjett ble kuttet med midlene til juristkompetanse som ble bevilget i 2017-budsjett med kr.300'.
2. Rådmannen endrer organiseringen innenfor omsorg/habilitering og sparer på denne måten inn en lederstilling.
3. Risør barneskole styrkes med kr.600' finansiert internt i rammen.
4. Sønedeled barneskole styrkes med kr.1,2, mill finansiert fra disposisjonsfond midlertidig i 2018 og 2019.
5. Hope oppvekstsenter styrkes med kr.175' finansiert internt i rammen.
6. Omsorg og Habilitering sees samlet som en ramme inn i 2018, og tiltak fra Handlingsprogrammet innlemmes i totalrammen for finansiere underdekning. Følgende tiltak innlemmes i driften.
 - a. Styrket tilbud Rus/psykiatri kr.600'
 - b. Styrking lovpålagte tjenester HAB kr.1 mill
 - c. Stillingshjemler OMS kr.1,5 mill (kr.950' 2017 + kr.550' 2018)
7. Tiltaket Vedlikehold kommunale bygg reduseres fra kr.1 mill til kr.500'.
8. Tiltaket Byantikvar reduseres fra kr.800' til kr.300' da man ikke forventer stillingen besatt før tidligst 1/4-18, og forutsettes at 50% av stillingen skal finansieres av salg av tjenester.
9. Tiltaket Vormliveien reduseres fra kr.870' til kr.370' da prosjektet ikke forventes ferdig før ultimo 2018.
10. Rentekostnadene på investeringer reduseres fra kr.17 mill til kr.16,5 mill
11. Arbeidsgivers andel pensjon i KLP reduseres med 0,9 % og frigjør kr.2 mill samlet i alle enheter.
12. Amortiseringskostnadene på akkumulert premieavvik på fellesområdet reduseres med kr.600'.
13. Stillings økningen på Risør ungdomsskole i budsjett 2017 finansieres videre av disposisjonsfond i 2018 med kr.300'.

Rådmannen har valgt å saldere de resterende kr.98' av disposisjonsfond.

Rådmannen har ikke funnet rom for å kutte ytterligere i driftsenhetene for å dekke opp for utfordringene på kort sikt.

Rådmannen ønsker ikke å bruke fondsmidler til å finansiere løpende drift, men kan forsvare bruken med tanke på situasjonen som foreligger i enhet for Bosetting, Opplæring & Integrering (EBOI), Habilitering, samt Sønedeled barneskole (SBS) inn i 2018.

Budsjettåret 2018 blir et år med omstilling for EBOI med tanke på endringene rådmannen ser innenfor flyktningeområdet. Bosetting av Enslige Mindreårige flyktninger (EM) og Voksenopplæringen (VIRK) må tilpasse organisasjonen til at det vil bli færre flyktninger å betjene, og ha fokus på å etablere en driftsform med stor fleksibilitet og rasjonell drift.

Sønedeled barneskole har over flere år hatt merforbruk på budsjettrammen som følge av aktivitetsveksten som kom, og en voksende utfordring på elevgrupper. Rådmannen har i budsjett 2018 lukket dette avviket og forventer at rammene for 2018 da skal være tilstrekkelig for å drifte forsvarlig. Den ekstra

rammeøkningen vil bli vurdert igjen ved budsjett 2019 og 2020 når elevantallet på skolen er forventet å reduseres igjen.

Enhet	Korrigerte rammer HP	Budsjett-status 3/11	Avvik på ramme	Saldering budsjett	Justering KLP18	Budsjett-rammer 2018
Rådmannen	25 843 000	25 239 000	-604 000	-300 000	-57 000	24 882 000
Støttefunksjoner	10 844 000	10 994 000	150 000	0	-68 000	10 926 000
Habilitering	28 675 000	31 635 000	2 960 000	0	-459 000	31 176 000
Omsorg	105 789 000	106 169 000	380 000	0	-701 000	105 468 000
Kultur	10 740 000	10 740 000	0	0	-46 000	10 694 000
Plan og byggesak	1 180 000	1 180 000	0	0	-40 000	1 140 000
VAR	0	0	0	0	0	0
Eiendom og tekniske tjenester	25 508 000	25 508 000	0	0	-154 000	25 354 000
Barnehage og barneskole	97 626 000	98 826 000	1 200 000	0	-256 000	98 570 000
Ungdomskole	25 170 000	25 170 000	0	0	-19 000	25 151 000
Helse & sosial	40 268 000	40 268 000	0	0	-98 000	40 170 000
Bosetting & Integrering	-13 600 000	-10 716 000	2 884 000	0	-118 000	-10 834 000
Sum driftsenhetene	358 043 000	365 013 000	6 970 000	-300 000	-2 016 000	362 697 000
Felles	-384 710 000	-382 048 000	2 662 000	-2 116 000	0	-384 164 000
Avsetninger	26 667 000	26 667 000	0	-5 200 000	0	21 467 000
Sum fellesområdene	-358 043 000	-355 381 000	2 662 000	-7 316 000	0	-362 697 000
Kontrollsum Balanse	0	9 632 000	9 632 000	-7 616 000	-2 016 000	0

Rammeutvikling i budsjettprosessen.

Tabellen over viser hvordan enhetens avvik på budsjettrammen kommer frem etter at et konsekvensjustert budsjett er lagt, og hvordan salderingen er utført som nevnt over.

Det kommer frem de samme utfordringene som rådmannen ser på driften for 2017, som igjen tilsier at rammene i disse tilfellene ikke vil være tilstrekkelig til å drive forsvarlig inn i 2018. Rådmannen har følgelig lukket utfordringer på rammene både fra svikten i Statsbudsjettet på 2,6 mill, og enhetenes utfordringer på samlet ca 7 mill i salderingen.

Rådmannen foreslår dermed følgende netto driftsrammer for 2018.

Enhet	Oppr.budsjett 2017	Rådmannens budsjett 2018	2017 mot 2018	%-vis endring 17-18
Rådmannen	25 357 000	24 882 000	-475 000	-1,87 %
Støttefunksjoner	10 618 000	10 926 000	308 000	2,90 %
Habilitering	29 123 000	31 176 000	2 053 000	7,05 %
Omsorg	103 126 000	105 468 000	2 342 000	2,27 %
Kultur	10 603 000	10 694 000	91 000	0,86 %
Plan og byggesak	1 145 000	1 140 000	-5 000	-0,44 %
VAR	-	0	0	0,00 %
Eiendom og tekniske tjenester	25 026 000	25 354 000	328 000	1,31 %
Barnehage og barneskole	95 451 000	98 570 000	3 119 000	3,27 %
Ungdomskole	24 680 000	25 151 000	471 000	1,91 %
Helse & sosial	38 221 000	40 170 000	1 949 000	5,10 %
Bosetting & Integrering	-13 242 000	-10 834 000	2 408 000	-18,18 %
Sum driftsenhetene	350 108 000	362 697 000	12 589 000	3,60 %
Felles	-371 713 000	-384 164 000	-12 451 000	3,35 %
Avsetninger	21 605 000	21 467 000	-138 000	-0,64 %
Sum fellesområdene	-350 108 000	-362 697 000	-12 589 000	3,60 %

Rammer i rådmannens budsjettforslag for 2018

6.2 FELLES INNTEKTER OG UTGIFTER

Felles inntekter og utgifter - Budsjettskjema 1 A					
	Regnskap 2016	Oppr.Budsjett 2017	Rev.budsjett 2017	Budsjett 2018	Note
Frie inntekter					
Kompensasjon fra Husbanken	-3 203 108	-2 667 000	-2 667 000	-2 723 000	1
Reform 97	-376 558	-218 000	-218 000	0	2
Motpost kalk.renter VAR området	-1 881 187	-2 158 000	-2 158 000	-2 254 000	3
Rammetilskudd fra staten	-168 241 000	-175 482 000	-175 332 000	-180 658 000	4
Inntektsutjevning	-20 379 585	-31 478 000	-27 018 000	-28 062 000	4
Skjønnsmidler	-1 400 000	-1 150 000	-2 250 000	-1 050 000	4
Distriktstilskudd	-8 275 000	-6 981 000	-6 981 000	-6 995 000	4
Skatt på formue og inntek	-167 374 870	-157 431 000	-161 224 000	-167 493 000	4
Eiendomsskatt	-19 366 553	-19 453 000	-19 453 000	-19 757 000	5
Eiendomsskatt (verk og bruk)	-1 248 230	-1 260 000	-1 260 000	-1 270 000	5
Motpost avskrivninger inkl.VAR	-26 658 332	-23 775 000	-23 775 000	-26 805 000	6
Sum frie inntekter	-418 404 423	-422 053 000	-422 336 000	-437 067 000	
Finansinntekter					
Renteinntekter	-1 453 390	-1 100 000	-1 100 000	-818 000	7
Renteinntekter fordringer	-98 567	-150 000	-150 000	-150 000	8
Utbytteinntekter	-7 792 151	-6 786 000	-6 834 000	-6 786 000	9
Mottatte avdrag Tjenna bh	0	-5 000	-5 000	0	10
Disponering tidl.års mindreforbr.	-23 581 510	0	-22 738 000	0	
Bruk av disposisjonsfond	-936 000	-1 140 000	-1 140 000	-3 048 000	11
Sum finansinntekter	-33 861 618	-9 181 000	-31 967 000	-10 802 000	
Samlede inntekter ramme	-452 266 041	-431 234 000	-454 303 000	-447 869 000	
Finanskostnader					
Bankgebyrer	142 544	150 000	150 000	150 000	12
Avsetning til tap på fordringer	3 952	0	0	0	
Kjøp av tjenester fra egen kommune	84 000	84 000	84 000	84 000	13
Renteutgifter	19 406 765	17 769 000	17 302 000	16 503 000	14
Overkurs 2004	908 433	908 000	908 000	908 000	15
Betalte avdrag	21 822 356	21 900 000	21 900 000	24 320 000	16
Avskrivninger ekskl. VAR	21 738 991	18 710 000	18 710 000	21 740 000	17
Andre overføringer	124 552	0	0	0	
Avsetninger til disp fond.	23 581 510	0	22 738 000	0	
Sum finanskostnader	87 813 103	59 521 000	81 792 000	63 705 000	
Sum avsetninger lønn og pensjon	-5 524 173	21 605 000	18 161 000	21 467 000	18
Til fordeling drift	-369 977 111	-350 108 000	-354 350 000	-362 697 000	
Sum fordelt på driftsenhetene	347 238 709	350 108 000	354 350 000	362 697 000	
Merforbruk/mindre forbruk	-22 738 402	0	0	0	

Felles inntekter og utgifter- rammeområde18/19 (Budsjettskjema 1 A)

Forklaring til tallene:

- 1) Kompensasjonen er en virkning av investeringer godkjent av Husbanken og med husbankens rente på skolebygg, kirker og omsorgsboliger. Ordningen kompenserer etter gjennomsnittlig rente på Statskasseveksler med 0-3 mnd løpetid, tillagt 0,5 %.

- 2) Kompensasjon for investeringer ifm reform-97 bortfaller i 2018.
- 3) VAR området skal dekke renter og avskrivninger på investeringer gjennomført i VAR-sektoren. Samme beløpet inngår i selvkostgrunnlaget for VAR, og utgiftene føres under rammeområde 8. Rentekompensasjonen beregnes på grunnlag av gjennomførte investeringer på VAR området, og gjennomsnittlig rente på 5-årig swap tillagt 0,5 % margin.
- 4) Skatt og rammetilskuddet er beregnet ved hjelp av KS sin prognosemodell. Til sammen tilsvarer beløpene 87,91 % av Risør kommunes frie inntekter i 2018. Summen av postene er kr. 384,26 mill.
- 5) Eiendomsskattegrunnlaget er uendret fra 2017, og skattesatsen på 7 % og en reduksjonsfaktor på 50 % er opprettholdt. Budsjettøkningen er knyttet til nye eiendommer som kommer til beskatning. Etter retningslinjer fra departementet er inntekten fra eiendomsskatt regnskapsmessig delt mellom verk og bruk og andre eiendommer.
- 6) Motpost avskrivninger skal inntektsføres etter reglene i de kommunale regnskaps-bestemmelsene. Beløpet inntektsføres for at ikke avskrivningene skal gi resultateffekt i driftsregnskapet – det er avdragene som gjør.
- 7) Renteinntektene er beregnet av gjennomsnittlig likviditet på 50 mill, og beregnet ut fra forventet flytende 3 mnd NIBOR-rente (1,0 %), tillagt en rentemargin på 0,6 % ihht gjeldende bankavtale.
- 8) Renteinntekter fordringer er renteinntekter på kommunens utestående krav og varierer med hvor flinke kundene er til å betale innen fristen
- 9) Utbytte fra Agder Energi (AE) er basert på et utbytte på ca 700 mill. Risør kommune forutsetter dermed at AE vil få et resultat som er 300 mill bedre enn det som ligger til grunn som minimumsresultat fra selskapet ihht til vedtatt utbyttepolitikk. Rådmannen har dermed videreført «politikken» fra tidligere års budsjetter for å ha en forutsigbar utbytteinntekt i driften. Risør kommunes eierandel er 1,17 % som tilsvarer et utbytte på ca kr.6.786.000,-.
- 10) Lånet til Tjenna barnehage er innfridd, og avdragsinntekten utgår fra 2018.
- 11) Bruk av disposisjonsfondet i 2018 er delvis lagt ut på enhetene som har tilhørende kostnad og sentralt. I budsjettet til Plan & byggesak ligger kr.398.000 til finansiering av RUV stillingen tom 1/5-2018. Stillingen vil deretter overføres rådmann til å dekke opp for samfunnsplanlegger som går ut i fødselspermisjon. Videre er det budsjettert med kr.3.048.000 sentralt til finansiering av amortiseringskostnad premieavvik (1,2 mill), tiltaket «IKT utredning» (0,25 mill), og saldering budsjett (1,58 mill).
- 12) Dette er gebyrer som følger av vår bankavtale og forvaltning av lån, samt kostnader til print og utsending av kommunens fakturaer. Portodelen av kostnaden fordeles ut på enhetene ved årets slutt ihht forbruk.
- 13) Intern kompensasjon til enhet for Eiendom & tekniske tjenester, og enhet for Plan & byggesak, for administrasjon av eiendomsskatten.
- 14) Renteutgifter er budsjettert ihht. estimert gjennomsnittlig låneportefølje i 2018. Det er lagt til grunn en gjennomsnittlig rente på ca.2,56 % på hele porteføljen i 2018. Se for øvrig kapittelet om vurderinger for ytterligere spesifikasjon.

- 15) Kostnader til innløsning av fastrente lån som ble gjort i 2004, og som belastes regnskapet med kr. 908 000,- i 30 år.
- 16) Beløpet som er lagt inn til avdrag er basert på kommunens estimerte lånemasse ved utgangen av 2017. Beløpet kan bli påvirket av minimumavdragsberegningen, men denne kan ikke endelig beregnes før etter årsoppgjøret for 2017 fordi man må hensynta hva som aktiveres av eiendeler ved årsslutt. Forslag til ny Kommunelov vil ha innvirkning på hvordan kommunen må beregne minimumsavdrag fra 2020.
- 17) Avskrivningskostnad på anleggsmidlene belastes sentralt fom budsjettåret 2016 og er basert på bokførte avskrivninger for 2016. Avskrivningskostnaden gir ingen resultateffekt. (Ref pkt.6)
- 18) Felles avsetninger til lønns og pensjonsrelaterte kostnader som fordeles ut i drift etter hvert som kostnader påløper, samt avsetninger til driftstiltak fra Handlingsprogram/Økonomiplan 2018. (se kap.nedenfor)

6.3 FELLES AVSETNINGER

Avsetning	Budsjett 2017	HP/ØP 2018	Budsjett 2018	Note
Lønnsoppgjør	6 350	6 000	6 000	1
Nto Premieavvik pensjon	9 800	9 800	9 200	2
Lærlinger	2 520	2 580	2 580	3
Handlingsprogrammet	4 135	8 287	3 687	4
Valg	250	-	-	5
VKOM tilskudd	-1 450	0	0	6
Sum avsetninger lønn & pensjon (191)	21 605	26 667	21 467	

Felles avsetninger – rammeområde 19

Forklaring til tallene:

- 19) Avsetningen skal dekke kommunens merutgifter til lønnsoppgjøret og pensjon i 2018. Vedrørende beregning av denne – se avsnittet om vurderinger.
- 20) Pensjon budsjetteres ut fra en % - andel av kommunens lønnsutgifter. Forskjellen mellom innbetalt premie og netto pensjonskostnad gir et premieavvik. Det positive avviket inntektsføres i budsjettåret og kostnadsføres (amortiseres) deretter over de neste 7 år. Se også avsnitt om vurderinger.
- 21) Det er satt av midler til å kompensere driftsenhetene med ca 2,58 mill for lærlinger i 2018, tilsvarende 15 stk. Rådmannen vil gjennom våren 2018 vurdere etterspørselen etter lærlingeplasser, behovet i kommunen, og den økonomiske muligheten for å øke med ytterligere 5, ihht bystyrets vedtak.
- 22) Avsetninger til tiltak i Handlingsprogram og Økonomiplan for 2018 ihht nedenforstående tabell.

Tiltak i HP/ØP 2017	HP/ØP 2018-21	Budsjett 2018	Endring
Realfagsatsing i barnehager og	150	150	0
Økt kontingent Østre Agder	350	350	0
Ansettelse Byantikvar i P&B	800	300	-500
Videreutdanning av lærere: KFK	300	300	0
Bredbånd til hele kommunen	250	250	0
Fysioterapi (ØA)	67	67	0
E-helsekoordinator (ØA)	85	85	0
Styrket tilbud rus/psykisk helse	600	0	-600
Styrking HAB - lovpålagte oppgaver	1 000	0	-1 000
Stillingshjemler/ressurser Omsorg	1 500	0	-1 500
Aktivitet for økonomisk sosialhjelp	300	300	0
Levende lokaler	50	50	0
Ombygging/Tilpasning Orreveien	-100	-100	0
Bobilparkering på Tjenna	-100	-100	0
Vedlikehold kommunale bygg	1 000	500	-500
Miljøfyrtårnsertifisering	80	80	0
Klimaregnskap	55	55	0
Støtte til Risør Trebåtfestival	100	100	0
Styrking HR og org.utvikling	750	750	0
Lederutvikling	200	200	0
Vormliveien	870	370	-500
Enøk-effektivisering SD-anlegg	-100	-100	0
Ny minibus HAB	-40	-40	0
Aktiv på dagtid	120	120	0
Sum Tiltak HP avsatt på R-19	8 287	3 687	-4 600

Oversikt over tiltak i HP/ØP 2018-21 og endringer gjort i budsjettprosessen.

- 23) Tiltaket «ansettelse byantikvar» er redusert med kr.500' da det ikke er forventet å få stillingen besatt før i 2 kvartal. Det er også tatt inn forutsetning om at 50% av kostnaden til stillingen skal finansieres gjennom salg av tjenester. Det er stor usikkerhet knyttet til etterspørselen av disse tjenestene.
- 24) Tiltaket «styrket tilbud rus/psykiatri» dekkes innenfor eget budsjett og strykes fra avsetningen for å finansiere underdekning på rammen til Omsorg & Habilitering.
- 25) Tiltaket «styrking HAB» strykes fra avsetningen da utfordringen er lagt inn i rammen til Omsorg & Habilitering.
- 26) Tiltaket «stillingshjemler Omsorg» strykes fra avsetningen for å finansiere underdekning på rammen til Omsorg og Habilitering. Styrkingen er delvis gjennomført i 2017 og videreføres gjennom driftsrammen.
- 27) Tiltaket «vedlikehold kommunale bygg» reduseres med kr.500' for å saldere budsjettet. Rådmannen har de siste 2 årene tilført kr.500' ekstra årlig til vedlikehold, i tillegg til statlige øremerkede midler på kr.5,8 mill.

- 28) Tiltaket «Vormliveien» er redusert med kr.500' da prosjektet ikke er ventet å starte opp før mot sommeren 2018, og slutføres i slutten av 2018. Risør kommune skal dekke kapitalkostnadene til Fylket for investeringen som skal gjennomføres.

7) Enhetene

Videre følger hver enkelt enhets netto driftsrammer vist som enhet og pr tjeneste innad.

For mer utfyllende informasjon om hver enkelt enhets virksomhet henvises til Virksomhetsplanen for 2018 i eget dokument.

7.1 RÅDMANNEN

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Rådmann			
Andre salgs- og leieinntekter	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	-2 162 000	-850 000	-1 308 000
Andre statlige overføringer	-1 713 000	-260 000	-260 000
Andre overføringer	-138 000	0	0
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-4 013 000	-1 110 000	-1 568 000
Lønnsutgifter	7 309 000	6 889 000	6 618 000
Sosiale utgifter	2 037 000	1 921 000	1 764 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	6 451 000	4 188 000	4 897 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	6 347 000	7 187 000	6 862 000
Overføringer	6 757 000	6 222 000	6 308 000
Avskrivninger	0	0	0
Fordelte utgifter	0	60 000	0
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	28 901 000	26 467 000	26 449 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	24 888 000	25 357 000	24 881 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	4 000	0	0
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	4 000	0	0
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	4 000	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	24 892 000	25 357 000	24 881 000
Bruk av disposisjonsfond	-55 000	0	0
Bruk av bundne fond	-400 000	0	0
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-455 000	0	0
Avsetninger til bundne fond	648 000	0	0
SUM AVSETNINGER (K)	648 000	0	0
NETTO DRIFTSRAMME	25 085 000	25 357 000	24 881 000

Netto driftsrammer – Enhet for Rådmannen

Rådmannsenheten inneholder følgende tjenester:

Ansvar	Navn	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
	Administrasjon	3 929 000	3 783 000	2 738 000
11	Rådmannsgruppen	3 929 000	3 783 000	2 738 000
	Revisjon og kontrollutvalg	1 110 000	1 175 000	1 165 000
	Felles administrasjonsutgifter	368 000	387 000	409 000
	Div felles inntekt/kostnad	946 000	732 000	779 000
	Tilskudd til fellesrådet	4 623 000	4 687 000	4 833 000
	Tilskudd til frimenighete	317 000	290 000	320 000
12	Rådmannsgruppen - felles	7 364 000	7 271 000	7 506 000
	Administrasjon	993 000	1 328 000	1 036 000
	Miljørettet helsevern	525 000	588 000	567 000
	Plansaksbehandling	739 000	1 287 000	926 000
	Tilskudd og næringsarbeid	1 471 000	1 440 000	1 455 000
	Designutvikling	175 000	175 000	175 000
13	Rådmannens stab	3 903 000	4 818 000	4 159 000
	Politisk aktivitet	2 601 000	2 435 000	2 653 000
	Utgifter til valg	1 000	0	0
	Politiske partier	90 000	90 000	90 000
	Administrasjon	5 000	0	0
	Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	0	5 000	5 000
	Eldrerådet	1 000	5 000	5 000
14	Rådmannen politisk	2 698 000	2 535 000	2 753 000
	Administrasjon	2 600 000	1 670 000	2 370 000
	Felles IT tjenester	4 590 000	5 280 000	5 355 000
15	IKT - felles	7 190 000	6 950 000	7 725 000
	Sum enhet for rådmann	25 084 000	25 357 000	24 881 000

Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Rådmannen

Kommentarer til budsjett for 2018

Budsjettet er stort sett en videreføring av driften i 2017.

Enheten har en stor grad av faste kostnader til diverse felles kontingenter, tilskudd og vertskommunesamarbeid som gjør handlingsrommet begrenset.

Rådmannen har kuttet 1 årsverk ifm kommunalsjef for Helse sin avgang høsten 2017, samt kuttet bystyrets ekstra bevilgning på 300.000 til juridisk kompetanse. Rådmannen kan ikke se at et eventuelt samarbeid på dette feltet vil komme på plass i 2018.

IKT kostnadene øker med ca 0,7 mill som følge av stor økning i lisenskostnader for kommunens datamaskiner i 2017, samt at Kirkelig fellesråd har fått en økning på kr.146.000, ihht søknad vedlagt budsjettsaken.

Fra 2018 starter arbeidet med fusjonering av DDØ og IKT Agder, og det er en usikkerhet i hvordan dette vil påvirke IKT-kostnadene på kort og lang sikt.

Rådmannen har hatt bevilgningen til felles byantikvar frem til den ble avvirket våren 2017. Bystyret vedtok om å ansette byantikvar fra 1/1-2018 ligger som en del av tiltakene i Handlingsprogrammet som er avsatt sentralt.

Organisatorisk er Rådmannen og Støttefunksjoner slått sammen til en enhet, hvor Støttefunksjoner blir liggende i stab hos rådmannen, mens de to fremdeles

fremkommer som egne rammer i budsjettssammenheng. Samlet sett har enheten(e) lagt budsjett under tildelt ramme med ca 454.000 før saldering.

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

7.2 STAB STØTTEFUNKSJONER

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Støttefunksjoner			
Andre salgs- og leieinntekter	-714 000	-336 000	-357 000
Overføringer med krav til motytelse	-1 260 000	-501 000	-516 000
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-1 974 000	-837 000	-873 000
Lønnsutgifter	7 198 000	6 806 000	7 020 000
Sosiale utgifter	1 984 000	2 070 000	2 068 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	1 082 000	645 000	737 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	1 236 000	1 462 000	1 490 000
Overføringer	1 281 000	1 184 000	1 213 000
Avskrivninger	0	0	0
Fordelte utgifter	-688 000	-688 000	-705 000
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	12 093 000	11 479 000	11 823 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	10 119 000	10 642 000	10 950 000
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-1 258 000	-1 100 000	-1 100 000
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER (E)	-1 258 000	-1 100 000	-1 100 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	1 101 000	600 000	800 000
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	1 101 000	600 000	800 000
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	-157 000	-500 000	-300 000
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	9 962 000	10 142 000	10 650 000
Bruk av bundne fond	-332 000	-400 000	-400 000
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-332 000	-400 000	-400 000
Avsetninger til bundne fond	273 000	876 000	676 000
SUM AVSETNINGER (K)	273 000	876 000	676 000
NETTO DRIFTSRAMME	9 903 000	10 618 000	10 926 000

Netto driftsrammer – Stab Støttefunksjoner

Enheten inneholder følgende tjenester:

Ansvar	Navn	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
	Administrasjon	1 661 000	2 279 000	2 577 000
	Utgifter tillitsvalgte	1 003 000	989 000	1 020 000
	AMU	129 000	239 000	189 000
23	Støttefunksjoner - Personal	2 793 000	3 507 000	3 786 000
	Administrasjon	3 867 000	3 733 000	3 433 000
24	Støttefunksjoner - Fellestjenesten	3 867 000	3 733 000	3 433 000
	Administrasjon	3 243 000	3 378 000	3 707 000
	Bolig tilskudd (husbank)	104 000	0	0
	Husbankens formidlingslån	-104 000	0	0
25	Støttefunksjoner - Regnskap og lønn	3 243 000	3 378 000	3 707 000
	Sum enhet for Støttefunksjoner	9 903 000	10 618 000	10 926 000

Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Stab Støttefunksjoner

Kommentarer til budsjett for 2018

Budsjett er stort sett en videreføring av 2017.

Budsjettets kostnader består i vesentlighet av lønnsutgifter (ca 77 %), og flere interkommunale og vertskommune samarbeid som gir lite handlingsrom i driftsbudsjettet.

Det er i 2018 overført noe lønnsressurser fra fellestjenesten til personalkontoret for å håndtere arbeidsmengden, men det er totalt sett ingen endring i totalbemanningen i Støttefunksjoner.

Økonomiavdelingen har en kostnadsvekst utover lønn, som følge av økte lisenskostnader og kostnad til Kemner og Arbeidsgiverkontrollen.

Det er i handlingsprogrammet satt av kr.750.000 til ansettelse av en ny stilling innen personal/HR. Stillingen er primært en styrking av arbeidet med HR/personal, men stillingen skal også ha en sentral pådriverfunksjon for digitaliseringsarbeidet i hele kommunen.

Støttefunksjoner har opphørt som egen enhet fra 2017 lagt under Rådmannen.

Se for øvrig Rådmannens virksomhetsplan.

7.3 ENHET FOR HABILITERING

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Habilitering			
Andre salgs- og leieinntekter	-82 000	-125 000	-125 000
Overføringer med krav til motytelse	-64 225 000	-41 798 000	-47 227 000
Andre statlige overføringer	-14 419 000	0	0
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-78 726 000	-41 923 000	-47 352 000
Lønnsutgifter	75 784 000	52 183 000	53 688 000
Sosiale utgifter	20 482 000	15 765 000	15 686 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	6 482 000	2 041 000	2 088 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	1 559 000	820 000	6 907 000
Overføringer	2 004 000	159 000	159 000
Avskrivninger	0	0	0
Fordelte utgifter	0	78 000	0
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	106 311 000	71 046 000	78 528 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	27 585 000	29 123 000	31 176 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	1 000	0	0
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	1 000	0	0
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	1 000	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	27 586 000	29 123 000	31 176 000
Bruk av bundne fond	-266 000	0	0
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-266 000	0	0
Avsetninger til bundne fond	58 000	0	0
SUM AVSETNINGER (K)	58 000	0	0
NETTO DRIFTSRAMME	27 378 000	29 123 000	31 176 000

Netto driftsrammer – Enhet for Habilitering

Enheten inneholder følgende tjenester:

Ansvar	Navn	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
	Administrasjon	995 000	1 142 000	121 000
	Transporttjenester	330 000	342 000	432 000
	Tilskudd VTA bedrifter	207 000	820 000	755 000
	Prosjekt - Diagnose, behandling, re-/habilitering	19 000	173 000	73 000
	Sosialkontortjenester	703 000	730 000	641 000
	Annet foreb. H/S-arbeid (støttekontakter)	1 248 000	1 072 000	1 438 000
	Enslige mindreårige Vestlandsstykket	-17 657 000	0	0
	Enslige mindreårige uteboende	1 469 000	0	0
	Ensl.mindr.Nøysomheten 20	6 394 000	0	0
	Ensl.mindr.Vestlandsstykket 53	5 702 000	0	0
	Enslige mindreårige Randvik	14 000	0	0
	Heldøgntilbud f.hemmede	-28 718 000	-26 355 000	-25 114 000
	Personlige assistenter	748 000	689 000	776 000
	Omsorgslønn	2 000	0	0
41	HAB - Leder	-28 544 000	-21 387 000	-20 877 000
	Arbeidstrening	6 576 000	6 282 000	6 385 000
42	HAB - Linken	6 576 000	6 282 000	6 385 000
	Heldøgntilbud f.hemmede	14 525 000	14 171 000	14 955 000
43	HAB - Orreveien	14 525 000	14 171 000	14 955 000
	Heldøgntilbud f.hemmede	3 709 000	3 589 000	3 616 000
	Avlastningsbolig - PU	155 000	193 000	193 000
44	HAB - Sandnes Ressadm	3 864 000	3 782 000	3 809 000
	Heldøgntilbud f.hemmede	0	1 166 000	10 000
	Avlastningsbolig - PU	1 038 000	-397 000	1 176 000
45	HAB - Sandnes Resshus 1 og 2	1 038 000	769 000	1 186 000
	Heldøgntilbud f.hemmede	2 308 000	1 909 000	3 002 000
46	HAB - Sandnes Resshus 3	2 308 000	1 909 000	3 002 000
	Heldøgntilbud f.hemmede	12 706 000	12 913 000	12 698 000
47	HAB - Sandnes Resshus 4	12 706 000	12 913 000	12 698 000
	Heldøgntilbud f.hemmede	8 319 000	7 890 000	7 775 000
48	HAB - Sandnes Resshus 5	8 319 000	7 890 000	7 775 000
	Heldøgntilbud f.hemmede	6 586 000	2 794 000	2 243 000
49	HAB - Sandnes Resshus 6	6 586 000	2 794 000	2 243 000
	Sum enhet for Habilitering og enslige mindreårige	27 378 000	29 123 000	31 176 000

Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Enhet for Habilitering

Kommentarer til budsjett for 2018

Budsjett 2018 er stort sett en videreføring av dagens drift.

Ca 88 % av enhetens kostnader er knyttet opp til lønn, hvor utgiftene er knyttet opp til lovpålagte oppgaver, forankret i vedtak, eller direkte knyttet opp til refusjonsordninger og salg. Enheten har dermed meget lite fleksibilitet i driftsbudsjettet da reduksjoner i utgiftene innebærer en nesten tilsvarende reduksjon i inntektene.

Enheten har store refusjonsinntekter knyttet til ressurskrevende tjenester og salg av tjenester til andre kommuner. Det er i 2018 budsjettert med ca 31,8 mill på

refusjon ressurskrevende tjenester, og ca 13,5 mill i salg av tjenester. Enheten er følgelig meget sårbar for endringer i de løpende avtalene som ligger til grunn for salget, og ressursinnsatsen på de ressurskrevende brukerne.

Enheten har fått 3 nye brukere som faller inn i ordningen, samtidig som Statsbudsjettet legger opp til et høyere innslagspunkt enn lønnsveksten i refusjonsordningen. Dette skaper en utfordring for enheten som må dekke egenandelen før man får refundert 80% av kostnaden. Denne kostnaden estimeres til ca 3,7 mill om man holder PU inntekten utenfor beregningen.

Habiliteringstjenesten har en krevende budsjettsituasjon i 2017 som videreføres inn i 2018 dersom ikke noe gjøres med budsjettrammen. Rådmannen har derfor styrket rammen med ca 3 mill utover fremskrevet budsjetttramme fra 2017.

Rådmannen ønsker å samle Omsorg og Habilitering i en ramme i 2018 for å hente ut synergier mellom tjenestene og skape et robust fagmiljø for å fortsatt levere gode tjenester til brukerne.

Enhetsleder for Habilitering er overført til enhetsleder for Helse og Sosial og skal samtidig være leder for utviklingen av Samlokalisering av Helsetjenester. Habilitering vil dermed være underlagt kommunalsjef for Helse sammen med omsorgsenheten.

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

7.4 ENHET FOR OMSORG

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Omsorg			
Brukerbetalinger	-9 304 000	-9 100 000	-9 800 000
Andre salgs- og leieinntekter	-2 382 000	-2 050 000	-2 050 000
Overføringer med krav til motytelse	-11 535 000	-3 768 000	-4 644 000
Andre statlige overføringer	-522 000	0	0
Andre overføringer	-1 096 000	0	0
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-24 839 000	-14 918 000	-16 494 000
Lønnsutgifter	83 173 000	78 808 000	81 984 000
Sosiale utgifter	22 513 000	24 049 000	24 353 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	11 570 000	10 578 000	11 016 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	5 325 000	3 710 000	3 710 000
Overføringer	1 821 000	899 000	899 000
Fordelte utgifter	-38 000	0	0
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	124 364 000	118 044 000	121 962 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	99 525 000	103 126 000	105 468 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	3 000	0	0
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	3 000	0	0
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	3 000	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	99 528 000	103 126 000	105 468 000
Bruk av disposisjonsfond	-41 000	0	0
Bruk av bundne fond	-420 000	0	0
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-461 000	0	0
Avsetninger til bundne fond	40 000	0	0
SUM AVSETNINGER (K)	40 000	0	0
NETTO DRIFTSRAMME	99 107 000	103 126 000	105 468 000

Netto driftsrammer – Enhet for Omsorg

Enheten inneholder følgende tjenester:

Ansvar	Navn	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
	Administrasjon	906 000	1 013 000	1 033 000
	Institusjonspleie	1 330 000	1 200 000	1 200 000
	Felles utg. Omsorgstjenester	-2 349 000	-1 658 000	-2 069 000
	Legetjeneste Omsorgstjenester	1 150 000	1 581 000	1 649 000
	Hjemmetjenester	-97 000	-36 000	-36 000
	Leiebiler	1 394 000	1 560 000	1 660 000
	Annen ref.kjøring	45 000	100 000	100 000
	Akutthjelp helse- og omsorgstjenesten	2 035 000	1 900 000	1 900 000
51	Omsorg - Leder	4 414 000	5 660 000	5 437 000
	Korttidsavdeling	2 086 000	3 444 000	3 438 000
	Dagsenter	786 000	1 674 000	1 781 000
	Hjemmetjenester	27 394 000	27 205 000	28 330 000
	Personlige assistenter	2 112 000	2 044 000	1 064 000
	Omsorgslønn	55 000	50 000	150 000
52	Omsorg - avd hjemmetjenester	32 433 000	34 417 000	34 763 000
	Institusjonspleie	13 781 000	13 841 000	14 803 000
	Nattetjeneste - inst.	7 124 000	5 464 000	5 478 000
	Hjemmetjenester	3 857 000	4 675 000	4 721 000
53	Omsorg - avd somatikk	24 762 000	23 980 000	25 002 000
	Institusjonspleie	19 484 000	19 162 000	19 300 000
	Vaskeri	1 047 000	1 127 000	1 168 000
	Kjøkkentjenester	4 266 000	4 461 000	4 769 000
54	Omsorg - avd demens	24 797 000	24 750 000	25 237 000
	Rehabiliteringsenhet	2 353 000	2 856 000	3 020 000
	Psykiatritjeneste	10 349 000	11 463 000	12 009 000
55	Omsorg - Psykisk helse og rehabilitering	12 702 000	14 319 000	15 029 000
	Sum enhet for Omsorg	99 108 000	103 126 000	105 468 000

Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Enhet for Omsorg

Kommentarer til budsjett for 2018

Budsjettet er basert på videreføring av dagens drift, men en liten økning i bemanningen på ca 3,34 årsverk. Økningen har vært nødvendig for å sikre kvaliteten på tjenestetilbudet og sikkerheten til de ansatte. Økningen ligger i hovedsak på somatisk avdeling (1,45) og psykisk helse (0,94).

Enheten har ca 87 % lønnskostnader i sitt budsjett som gjør at de fleste kutt som må gjennomføres vil gå utover bemanningen og tjenestetilbudet.

Enhetens kostnader til medisiner og medisinsk forbruksmateriell har vokst senere år. Budsjettet på disse postene er økt inn i 2018 budsjettet, samtidig som det er gjort tiltak for å effektivisere innkjøpsprosessene og forvaltning av bruken.

Enheten kjøper plass på privat institusjon til en ressurskrevende bruker som koster ca 1,7 mill pr år, som gir en forventet refusjon på ca 0,5 mill. Nye brukere kan komme inn på kort varsel med betydelige kostnader som ikke vil kunne dekkes innenfor enhetens driftsrammer.

KOSTRA-tall viser at Risør kommune har en effektiv drift av omsorgstjenester hvor det leveres gode tjenester til mange brukere på en kostnadseffektiv måte. Samtidig viser demografianalyser at helse og omsorgssektoren bør styrkes i årene som kommer for å møte stadig aldrende befolkning, og økende pågang av pasienter med behov innen kreft, psykiatri og demens.

Ser på man befolkningsutviklingen de siste 5 år har aldersgruppen 67-79 år vokst med ca 253 personer, tilsvarende ca 33% vekst, og det er ventet en videre økning i årene som kommer. Dette indikerer et økende behov for tjenester fra omsorgsenheten. Tall fra telemarkforskning viser at behovet for årsverk i pleie og omsorg vil øke med ca 48,7 % frem mot 2040.

Rådmannen ønsker i 2018 å samorganisere omsorgstjenestene og habiliteringstjenesten for å hente ut synergier gjennom blant annet å kunne bruke ansatte på tvers av tjenestene. Habiliteringstjenesten har ønsket å tilnærme seg en drift med punktjenester til enkeltbrukere, hvor omsorgstjenesten kan bidra med kompetanse og ressurser.

Enhetsleder for omsorg overføres til kommunalsjef for Helse og vil styre begge tjenestene fremover.

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

7.5 ENHET FOR KULTUR

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Kultur			
Andre salgs- og leieinntekter	-3 690 000	-2 982 000	-2 982 000
Overføringer med krav til motytelse	-409 000	-183 000	-183 000
Andre statlige overføringer	-310 000	0	0
Andre overføringer	0	-50 000	-50 000
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-4 409 000	-3 215 000	-3 215 000
Lønnsutgifter	4 132 000	3 913 000	4 779 000
Sosiale utgifter	1 172 000	1 208 000	1 427 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	2 103 000	1 875 000	1 981 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	2 543 000	3 230 000	2 680 000
Overføringer	3 548 000	3 592 000	3 042 000
Avskrivninger	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	13 498 000	13 818 000	13 909 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	9 089 000	10 603 000	10 694 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	0	0	0
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	0	0	0
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	0	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	9 089 000	10 603 000	10 694 000
Bruk av disposisjonsfond	-170 000	0	0
Bruk av bundne fond	0	0	0
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-170 000	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	1 000	0	0
SUM AVSETNINGER (K)	1 000	0	0
NETTO DRIFTSRAMME	8 920 000	10 603 000	10 694 000

Netto driftsrammer – Enhet for Kultur

Enheten inneholder følgende tjenester:

Ansvar	Navn	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
	Den kulturelle skolesekken	0	0	0
	Skolemusikk	60 000	60 000	60 000
	Tilskudd museum og akvarie	725 000	750 000	750 000
	Tilskudd kunstformidling	328 000	440 000	490 000
	Støtte til idrettslag m.m	129 000	130 000	130 000
	Int.kommunal kulturskole	1 876 000	1 940 000	1 940 000
	Kulturkontoret	1 380 000	1 721 000	1 930 000
	Div. kulturaktiviteter	1 665 000	2 034 000	1 484 000
62	Kultur - kultursjefen	6 163 000	7 075 000	6 784 000
	Biblioteket	2 024 000	2 091 000	2 301 000
	Risør Kino	-284 000	329 000	388 000
	Risørhuset kulturfagligdrift	719 000	486 000	587 000
63	Kultur - Risørhuset	2 459 000	2 906 000	3 277 000
	Turistinformasjon	-5 000	0	0
64	Kultur - Turistkontor	-5 000	0	0
	Risør Frivillighetssentral	303 000	622 000	634 000
65	Kultur - Frivillighetssentralen	303 000	622 000	634 000
	Sum enhet for Kultur	8 920 000	10 603 000	10 695 000

Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Enhet for Kultur

Kommentarer til budsjett for 2018

Budsjett 2018 er en videreføring av dagens drift.

Enheten har budsjettert med kr.100.000 i tilskudd til Risør Trebåtfestival, som kommer i tillegg til kr.100.000 som ligger som tiltak i Handlingsprogrammet. Totalt vil Trebåtfestivalen motta kr.200.000 i tilskudd for 2018.

Enheten har budsjettert med kr.500.000 i tilskudd til Stiftelsen Risør Akvarium, og 250.000 til museumsutvikling som er en videreføring av 2017 budsjett. Bevilgningen til Risør kammermusikkfest er økt med kr.30.000 da tilskuddet ikke tidligere er blitt indeksregulert ihht avtalen med Fylket.

Prosjektet Jubileumsboken/Historieboken ble startet opp i 2015 med en årlig bevilgning på kr.600.000 frem mot 2023. I 2018 er kostnaden budsjettert som lønnskostnad, mot tidligere kjøp av tjenester. Det er ventet at den årlige kostnaden vil overstige bevilgningen, men forutsetter at dette dekkes av tidligere avsatte midler til eget disposisjonsfond til boken.

Følgende lag og foreninger tildeles midler over budsjettet for «kulturaktiviteter» (062-3853) i 2018.

Lag/forening	Anslag tilskuddsbeløp
Risør Trebåtfestival	100.000
Villvin Kunsthåndverkmarked	100.000
Risør Kammermusikkfestival	660.000
Kanonjolla	10.000

Risør kommune Kulturprisen	15.000
Stipend Unge Talenter (2 stk)	20.000
Risør Ungdomsteater	85.000
Kulturnatt	75.000
17.mai komité	50.000
Friluftsrådet Sør	73.000
Ungdommens Kulturmønstring (UKM)	20.000
Norsk Kulturarv	10.000
Korps/kor/musikk	50.000
Frie kulturmidler/Underskuddsgaranti	134.000
Sum totalt tilskudd budsjett 2017	1.584.000

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

7.6 ENHET FOR PLAN & BYGGESAK

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Plan & byggesak			
Andre salgs- og leieinntekter	-3 873 000	-4 244 000	-4 407 000
Overføringer med krav til motytelse	-200 000	-105 000	-304 000
Andre statlige overføringer	-20 000	-50 000	-50 000
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-4 093 000	-4 399 000	-4 761 000
Lønnsutgifter	4 105 000	4 365 000	4 149 000
Sosiale utgifter	1 228 000	1 342 000	1 235 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	794 000	671 000	767 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	17 000	60 000	75 000
Overføringer	146 000	135 000	120 000
Avskrivninger	0	0	0
Fordelte utgifter	-40 000	-40 000	-40 000
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	6 250 000	6 533 000	6 306 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	2 157 000	2 134 000	1 545 000
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	2 157 000	2 134 000	1 545 000
Bruk av disposisjonsfond	-500 000	-969 000	-398 000
Bruk av bundne fond	-240 000	-20 000	-7 000
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-740 000	-989 000	-405 000
Avsetninger til bundne fond	5 000	0	0
SUM AVSETNINGER (K)	5 000	0	0
NETTO DRIFTSRAMME	1 422 000	1 145 000	1 140 000

Netto driftsrammer – Enhet for plan & byggesak

Enheten inneholder følgende tjenester:

Ansvar	Navn	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
	Plansaksbehandling	807 000	830 000	885 000
	Planarbeid RUV	0	-5 000	-4 000
	Byggesak	281 000	20 000	-62 000
	Kart og Oppmåling	-337 000	-452 000	-471 000
	Kommunale skoger	1 000	14 000	14 000
	Land og skogbrukskontoret	670 000	738 000	777 000
	Fallvilt - komm.fond	0	0	0
71	Plan og Byggesak	1 422 000	1 145 000	1 139 000
	Sum enhet for Plan & byggesak	1 422 000	1 145 000	1 140 000

Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Enhet for plan & byggesak

Kommentarer til budsjett for 2018

Budsjett er basert på videreføring av driften i 2017.

Bystyret vedtok i behandlingen av Handlingsprogrammet 2017-2020 at Risør Utvikling og Vekst skal videreføres og tas inn i driften av enheten finansiert av disposisjonsfond. I 2018 vil stillingen fra juni jobbe med rullering av kommuneplanen i Samfunnsplanleggerens fravær, og dermed finansieres gjennom refusjoner på denne stillingen. Totalt belaster stillingen fra jan-juni disposisjonsfondet med kr.398.000 i 2018.

Enhetens inntekter er avhengig av byggeaktiviteten i markedet som er vanskelig å forutsi. Budsjetterte inntekter i 2017 kan vise seg å være vanskelig å oppnå, men svingninger fra år til år, samt kjente kommende prosjekter gjør at enheten har økt inntektene noe fra 2017 nivå.

Enheten har et lite nettobudsjett, hvor lønnskostnadene utgjør ca 85 % av alle utgifter, som gir lite handlingsrom i budsjettet. Kutt i stillinger vil medføre bortfall av behandlingsskapitet, som igjen vil medføre tapte inntekter i stor utstrekning, mens økning i stillinger ikke automatisk medfører tilsvarende økte inntekter. Enheten får også en økning i kostnader til lisenser på datasystemer som er dekket innenfor rammen.

Bystyret har vedtatt ansettelse av Byantikvar i full stilling i 2018 som tillegges enheten. Tiltaket er lagt inn i Handlingsplanen, og det er budsjettert kr.300' til dette basert på ansettelse i 2 kvartal og at stillingene finansieres med ca 50 % salg av tjenester til andre kommuner. Midlene overføres enheten ved ansettelse.

Rådmannen har i sin innstilling foreslått en økning av gebyr tilsvarende konsumprisindeksen, men samtidig en reduksjon i gebyrene for næring fra arealbasert til fastpris. samt mindre endringer i tekstene. Se vedlegg for endringer.

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

7.7 VAR – VANN, AVLØP OG FEIER (SELVKOSTOMRÅDENE)

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
VAR - Selvkostområdene			
Andre salgs- og leieinntekter	-21 446 000	-22 003 000	-23 467 000
Overføringer med krav til motytelse	-451 000	0	0
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-21 897 000	-22 003 000	-23 467 000
Lønnsutgifter	5 394 000	5 210 000	5 385 000
Sosiale utgifter	1 571 000	1 571 000	1 577 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	6 461 000	6 103 000	6 506 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	2 438 000	1 851 000	2 559 000
Overføringer	-17 000	0	0
Avskrivninger	4 919 000	5 065 000	5 065 000
Fordelte utgifter	1 881 000	2 786 000	2 254 000
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	22 647 000	22 586 000	23 346 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	750 000	583 000	-121 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	0	0	0
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	0	0	0
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	0	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	750 000	583 000	-121 000
Bruk av bundne fond	-10 594 000	-10 770 000	-11 031 000
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-10 594 000	-10 770 000	-11 031 000
Avsetninger til bundne fond	9 844 000	10 187 000	11 152 000
SUM AVSETNINGER (K)	9 844 000	10 187 000	11 152 000
NETTO DRIFTSRAMME	0	0	0

Netto driftsrammer – VAR (selvkostområdene)

Risør kommune har ansvaret for vann- og avløpstjenestene i kommunen, mens ØABV og RTA har ansvaret for hhv feiing og renovasjonstjenestene.

VAR-områdene er selvkostområder som gjør at det ikke blir noen netto driftsrammer på tjenestene.

Alle tjenester avregnes mot fond ved årets slutt, og er følgelig ikke noen direkte belastning på Risør kommunes driftsbudsjett.

Gebysatsene er vurdert innenfor alle avgiftsområder for å tilfredsstille kravene om 5 års grense for fondsdisponeringer, samt for å opprettholde stabile avgifter for innbyggerne over tid. Risør kommune de senere år hatt fokus på å etablere driftsfond på et fornuftig nivå, som brukes til å holde en «normal-utvikling» av gebyrene samtidig som svingningene er begrenset.

Avløpsavgiftene ble satt ned med 20 % i 2013, og holdt lave frem til 2017 hvor gebyret ble økt igjen med 5% å styre fondsstørrelsen slik at ikke gebyrene må settes kraftig opp igjen når fondet når et kritisk nivå. Avløpsgebyrene videreføres i 2018 med samme nivå.

Vannavgiftene og feieravgiftene holdes uendret fra 2017 nivå.

RTA holder avgiftene stort sett uendret, med en liten økning i renovasjonsgebyret på kr.98 pr år. Endringen er tatt med i rådmannens innstilling, og informasjonsbrev fra RTA er vedlagt saken.

Se for øvrig rådmannens innstilling for de enkelte gebyrsatsene.

Følgende tabell viser gebyrutviklingen de siste årene innenfor Selvkost-områdene i Risør kommune.

Gebyr / År	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
eks mva	Kr	% endr	Kr	% endr	Kr	% endr	Kr	% endr	Kr	% endr	Kr	% endr
Vann abonnement	1 386,00	0,00	1 386,00	0,00	1 289,00	-7,00	1 386,00	7,53	1 386,00	0,00	1 386,00	0,00
Vann forbruk pr. m3	7,34	0,00	7,34	0,00	6,83	-6,95	7,34	7,47	7,34	0,00	7,34	0,00
Avløp abonnement	1 700,00	-20,00	1 700,00	0,00	1 700,00	0,00	1 700,00	0,00	1 785,00	5,00	1 785,00	0,00
Avløp forbruk pr. m3	11,81	-19,99	11,81	0,00	11,81	0,00	11,81	0,00	12,40	5,00	12,40	0,00
Renovasjon normalabo.	2 626,00	8,07	2 874,00	9,44	2 940,00	2,30	2 920,00	-0,68	2 906,00	-0,48	3 004,00	3,37
Feieavgift pr pipe	264,60	0,00	264,60	0,00	222,00	-16,10	222,00	0,00	270,00	21,62	270,00	0,00
Slamgebyr	1 140,00	5,56	1 140,00	0,00	1 080,00	-5,26	1 080,00	0,00	1 080,00	0,00	1 080,00	0,00

Gebyrutvikling kommunale avgifter (selvkostområdene)

Hovedplan for vann og avløp i handlingsprogram og økonomiplan viser hvilke investeringer som vil bli gjort innenfor selvkostområdene fremover. Disse investeringene vil påvirke gebyrene fremover, men enheten jobber med å holde disse så stabile som mulig i perioden ved hjelp av selvkostfondene.

Risør kommune har relativt lave gebyrer sett i forhold til nabokommunene, men prisene sier ikke noe om kvaliteten på tjenestene som blir levert, og hvor god standard anleggene har i de enkelte kommunene. Rådmannens oppfatning er at det er god kvalitet og lave priser i Risør kommune.

Se for øvrig virksomhetsplan under Eiendom & Tekniske Tjenester.

7.8 ENHET FOR EIENDOM & TEKNISKE TJENESTER

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Eiendom og tekniske tjenester			
Andre salgs- og leieinntekter	-22 720 000	-22 231 000	-23 911 000
Overføringer med krav til motytelse	-7 017 000	-2 496 000	-2 501 000
Andre statlige overføringer	-150 000	-450 000	-450 000
Andre overføringer	-516 000	0	0
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-30 403 000	-25 177 000	-26 862 000
Lønnsutgifter	15 479 000	15 272 000	16 256 000
Sosiale utgifter	4 534 000	4 641 000	4 822 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	21 849 000	18 124 000	18 542 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	9 634 000	9 615 000	10 045 000
Overføringer	4 812 000	2 595 000	2 595 000
Avskrivninger	0	0	0
Fordelte utgifter	-44 000	-44 000	-44 000
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	56 264 000	50 203 000	52 216 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	25 861 000	25 026 000	25 354 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	11 000	0	0
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	11 000	0	0
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	11 000	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	25 872 000	25 026 000	25 354 000
Bruk av disposisjonsfond	-127 000	0	0
Bruk av bundne fond	0	0	0
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-127 000	0	0
Avsetninger til bundne fond	150 000	0	0
SUM AVSETNINGER (K)	150 000	0	0
NETTO DRIFTSRAMME	25 895 000	25 026 000	25 354 000

Netto driftsrammer– Enhet for Eiendom & tekniske tjenester

Enheten inneholder følgende tjenester:

Ansvar	Navn	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
	Eiendomsforvaltning	2 511 000	3 742 000	3 840 000
	Drift av adm bygg	566 000	616 000	471 000
	Drift av barnehagelokaler	281 000	227 000	234 000
	Drift av skolelokaler	2 837 000	2 250 000	2 322 000
	Drift av institusjoner	-772 000	-1 922 000	-2 068 000
	Utleieboliger	-2 334 000	-2 967 000	-3 684 000
	Kommunale festetomter	-217 000	-180 000	-180 000
	Utleie næringsbygg/areal	-2 453 000	-2 829 000	-2 624 000
	Idrettslokaler	-13 000	0	0
	Idrettsbygget	867 000	663 000	678 000
	Idrettshallen	349 000	344 000	356 000
	Kommunale kulturbygg	513 000	171 000	187 000
	Presteboliger	-111 000	-21 000	-21 000
91	Eiendom og teknisk drift - leder	2 024 000	94 000	-489 000
	Drift av adm bygg	168 000	104 000	105 000
	Drift av barnehagelokaler	314 000	278 000	371 000
	Drift av skolelokaler	1 331 000	1 322 000	956 000
	Drift av institusjoner	1 299 000	1 087 000	1 457 000
	Utleieboliger	160 000	311 000	503 000
	Utleie næringsbygg/areal	8 000	53 000	132 000
	Idrettsbygget	262 000	264 000	270 000
	Idrettshallen	161 000	158 000	160 000
	Kommunale kulturbygg	493 000	460 000	712 000
92	Eiendom - Vaktmestertjeneste	4 195 000	4 037 000	4 666 000
	Kantine	134 000	112 000	116 000
	Eiendomsforvaltning	2 000	716 000	737 000
	Drift av adm bygg	1 296 000	895 000	918 000
	Drift av barnehagelokaler	536 000	588 000	609 000
	Drift av skolelokaler	3 339 000	3 598 000	3 637 000
	Drift av institusjoner	2 519 000	2 303 000	2 326 000
	Utleieboliger	82 000	76 000	76 000
	Utleie næringsbygg/areal	673 000	756 000	784 000
	Idrettsbygget	487 000	462 000	468 000
	Idrettshallen	374 000	360 000	357 000
	Kommunale kulturbygg	333 000	425 000	422 000
93	Eiendom - Renholdstjeneste	9 774 000	10 291 000	10 451 000
	Tilskudd til Øysangfergen	500 000	500 000	500 000
	Kommunale veier	3 875 000	3 810 000	3 879 000
	Parkering	-818 000	-946 000	-894 000
	Miljø og trafiksikkerhetstiltak	806 000	813 000	838 000
	Parker og lekeplasser	458 000	249 000	251 000
	Forebyggende arbeid	1 055 000	340 000	1 088 000
	Brannvesen	6 688 000	7 814 000	7 213 000
	Oljevernberedskap	35 000	45 000	40 000
	Naturforvaltning	401 000	767 000	776 000
	Skjærgårdstjenesten	-31 000	-49 000	-46 000
	Risør Havnevesen	-3 281 000	-3 020 000	-3 209 000
	Drift av idrettsanlegg	198 000	281 000	289 000
94	Eiendom - Tekniske tjenester	9 886 000	10 604 000	10 725 000
	Sum enhet for Eiendom & tekniske tjenester	25 878 000	25 026 000	25 354 000

Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Enhet for Eiendom & tekniske tjenester

Kommentarer til budsjett for 2018

Budsjettet er stort sett basert på videreføring av driften i 2017.

Enheten har økt med 0,6 årsverk innenfor vaktmestertjenesten fra 2017, og parkeringstjenesten er økt med 50 %. Utover dette er det ingen endringer i bemanningen. Økningen innen parkeringstjenesten finansieres gjennom forventet økning i parkerings og gebyrinntekter.

Utgifter til energi/strøm er økt med 5 % fra 2017 budsjett som følge av varslet økning i nettleien. Totalt budsjett strømkostnader i 2018 er på kr.5,9 mill.

Enhetens leieinntekter økt de siste årene etter hvert som kommunen har anskaffet flere utleieboliger. Disse leieinntektene godskrives eiendom, som også har ansvar for kostnadene. Enheten øker ihht prognose budsjetterte leieinntekter med ca 0,9 mill, til totalt ca 16,6 mill, fra 2017 til 2018.

Betalingssatsene på båtplassleie økes med 5 % for å fange opp den løpende prisstigningen og unngå store sprang i leien fremover.

Enheten har i vedtak i Handlingsprogrammet fått økt bevilgning til vedlikehold av kommunale bygg med kr.1 mill. Tiltaket er redusert til kr.0,5 mill ifm salderingen av budsjettet. I tillegg til det som ligger inne i grunnbudsjettet med 1,7 mill og styrkingen gjennom tiltaket på 0,5 mill, er det satt av et eget disposisjonsfond på kr.1 mill i 2017 til vedlikehold av kommunale bygg.

Totalt vil dermed Eiendomsforvaltningen ha ca 3,2 mill til vedlikehold i 2018, noe som tilsvarer ca 58 kr. pr m2 kommunale bygg.

Enheten har i tillegg tiltak i Handlingsprogrammet knyttet til Klimaregnskap kr.55.000 og utbedring av Vormliveien kr.370.000 som overføres enhetens rammer når kostnadene påløper. Det er ventet at arbeidet med Vormliveien startes opp medio 2018, og ferdigstilles ved utgangen av året.

Enhet for Eiendom og Tekniske tjenester har også ansvar for Risør kommune Biovarme som ligger som et eget rammeområde i budsjettet. Dette er gjort for å unngå at salderinger innen ett av rammeområdene skal innvirke på det andre områdets drift. Risør Biovarme skal være selvfinansierende, og forsyne Frydenborgsenteret, Kommunehuset og Risør Videregående skole med energi. Enheten internfakturerer for forbrukt energi til de andre enhetene og Fylket.

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Risør Kommune Biovarme			
Andre salgs- og leieinntekter	-1 668 000	-1 250 000	-1 250 000
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-1 668 000	-1 250 000	-1 250 000
Lønnsutgifter	0	5 000	5 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	1 254 000	1 123 000	1 123 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	31 000	122 000	122 000
Fordelte utgifter	0	0	0
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	1 285 000	1 250 000	1 250 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-384 000	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-384 000	0	0
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	-384 000	0	0

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

7.9 ENHET FOR BARNEHAGE, BARNESKOLE & PPT

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Barneskoler, barnehager & PPT			
Brukerbetalinger	-6 436 000	-6 747 000	-7 142 000
Andre salgs- og leieinntekter	-746 000	-663 000	-723 000
Overføringer med krav til motytelse	-14 632 000	-12 876 000	-12 155 000
Andre statlige overføringer	-1 253 000	-740 000	-465 000
Andre overføringer	0	0	0
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-23 066 000	-21 026 000	-20 485 000
Lønnsutgifter	64 771 000	61 852 000	64 817 000
Sosiale utgifter	16 708 000	16 951 000	17 430 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	4 870 000	4 393 000	4 716 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	34 774 000	32 526 000	34 028 000
Overføringer	1 020 000	755 000	705 000
Avskrivninger	0	0	0
Fordelte utgifter	-2 389 000	0	-2 474 000
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	119 754 000	116 477 000	119 222 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	96 688 000	95 451 000	98 737 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	17 000	0	0
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	17 000	0	0
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	17 000	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	96 705 000	95 451 000	98 737 000
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0
Bruk av bundne fond	-121 000	0	-166 000
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-121 000	0	-166 000
Avsetninger til bundne fond	471 000	0	0
SUM AVSETNINGER (K)	471 000	0	0
NETTO DRIFTSRAMME	97 056 000	95 451 000	98 571 000

Netto driftsrammer – Enhet for barnehage, barneskole og PPT

Enheten inneholder følgende tjenester:

Ansvar	Navn	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
	Grunnskoleundervisning	26 894 000	26 727 000	27 435 000
	Div. fellesutg vedr skole (Skole ktr ansv.)	506 000	160 000	160 000
	SFO	1 205 000	355 000	868 000
	FFO (Fotball Fritids Ordningen)	51 000	0	0
111	Barnehage og Barneskole - Risør	28 655 000	27 242 000	28 463 000
	Kommunale barnehager	3 293 000	3 392 000	3 563 000
	Grunnskoleundervisning	3 698 000	3 973 000	4 156 000
	SFO	63 000	53 000	29 000
112	Barnehage og Barneskole - Hope	7 054 000	7 418 000	7 748 000
	Grunnskoleundervisning	12 255 000	11 086 000	12 649 000
	SFO	513 000	406 000	302 000
113	Barnehage og barneskole - Søndeled	12 768 000	11 492 000	12 951 000
	Kommunale barnehager	6 365 000	6 226 000	5 924 000
114	Barnehage og barneskole - Fargeskrinet bhg	6 365 000	6 226 000	5 924 000
	Kommunale barnehager	4 035 000	4 250 000	4 481 000
115	Barnehage og barneskole - Trollstua bhg.	4 035 000	4 250 000	4 481 000
	PP-tjenesten	2 261 000	2 342 000	2 414 000
	PP-tjenesten int.komm.samarbeid	0	0	0
117	Barnehage og barneskole - PPT	2 261 000	2 342 000	2 414 000
	Administrasjon	1 206 000	1 162 000	1 183 000
	Kommunale barnehager	1 854 000	1 506 000	1 604 000
	Private barnehager (tilsk	26 363 000	26 890 000	27 055 000
	Grunnskoleundervisning	1 845 000	1 873 000	1 484 000
	Førskoletiltak	2 528 000	2 813 000	3 027 000
	Førskoletiltak minoritetsbarn	0	0	0
	Skoleskyss	2 121 000	2 237 000	2 237 000
119	Barnehage og barneskole - Leder	35 917 000	36 481 000	36 590 000
	Sum enhet for Barnehager, barneskole og PPT	97 055 000	95 451 000	98 571 000

Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Enhet for barnehage og barneskole

Kommentarer til budsjett for 2018

Budsjettet for 2018 er basert på videre drift fra 2017 med noe styrking.

Barnehager

Oppholdsbetalingssatsene for barnehager er økt til foreslått maks pris kr.2.910 ihht føringer i Statsbudsjettet, og hensyntatt moderasjonsordningen knyttet til familier med lav inntekt.

Tilskudd til private barnehager er beregnet ut fra kommunens kostnad til barnehager i 2016 regnskapet og barnesammensetningen i samme år. Satsen skal vedtas av bystyret og fremkommer i rådmannens innstilling. Satsene for 2018 er kr.2.112 høyere på små barn, og kr.223 lavere på store barn pr heltidsplass i forhold til de nasjonale satsene. Satsene er beregnet på regnskap 2 år bakover i tid, og er følgelig ikke noe rådmannen kan påvirke i neste års budsjett.

Endringer som gjøres i 2018 vil først få effekt i beregning av tilskuddet i 2020.

Enheten har budsjettet med 26,2 mill i kostnad til tilskudd til de private barnehagene. Kostnaden er usikker som følge av usikkerhet rundt

barnesammensetningen, spesielt 2 halvår 2018, fordelingen mellom kommunale og private barnehager, og aldersfordelingen i disse. Slik situasjonen er pr dd har de private barnehagene ca 2/3 av barnehageplassene i kommunen, og ca 84 % av plassene i Risør sentrum. Det gir utslag i høye utgifter til tilskudd til de private.

De kommunale barnehagene har videreført budsjettet fra 2017, bortsett fra Fargeskrinet som har redusert budsjettet med ca 0,3 mill hovedsakelig som følge av redusert bemanning pga færre barn. Alle de kommunale barnehagene drifter med en minimumsbemanning i 2018.

Risør kommune refunderer kostnader til de private barnehagene for ekstra ressursinnsats knyttet til enkeltvedtak om spesialpedagogiske som fattes gjennom PPT. Denne kostnaden er vanskelig å anslå ifht nye barn og nye tiltak som kommer gjennom året. Det er avsatt kr.1,1 mill til dette i 2018.

Barneskolene

Barneskolenes budsjetttrammer er stramme, og situasjonen i 2017 er krevende spesielt på Sønedeled. Alle barneskolen hadde utfordringer med å legge et budsjett på tildelt ramme. Rådmannen har derfor tilført alle skolene midler utover fremskrevet ramme.

- Hope kr.175.000
- Risør kr.600.000
- Sønedeled kr.1,2 mill.

Hope og Risør er finansiert internt i rammene, mens Sønedeled er finansiert over disposisjonsfond. Den ekstra tilførselen av midler til Sønedeled er ventet å vare i 2 år, og vil bli vurdert på nytt i kommende budsjetter.

Grunnskolen har over tid hatt en nedgang i antall elever, men opplever samtidig økte behov for oppfølging av enkeltelever og elevgrupper som tar mye ressurser fra den ordinære driften. Skolene må derfor tilstrebe å søke gode, rasjonelle løsninger for å håndtere situasjonen uten at det går på bekostning av de gode tjenestene de leverer.

Tidlig innsats er sterkt prioritert både fra sentrale hold og rådmannen.

Barneskolene vil få tilført ca 1,6 mill til styrking 1-4 trinn i 2018 som øremerkede midler, som ikke er tatt med i budsjettet for 2018. Disse midlene skal komme «oppå» den ordinære driften.

Rådmannen foreslår en økning i betalingssatsene på SFO med 3 % for å fange opp den generelle prisstigningen og dermed ha en naturlig prisutvikling. Risør kommune subsidierer SFO-ordningen med ca 1,2 mill i budsjettet for 2018. Det er økt noe ressurser på SFO i Risør, mens det er redusert noe på Sønedeled.

Skole og barnehage styrkes også gjennom vedtatte tiltak i HP/ØP

- KFK (kompetanse for kvalitet) kr.300.000
- Realfagsatsning kr.150.000
- Miljøfyrtårnsertifisering kr.80.000

Budsjettet for PPT er en videreføring av 2017 med små justeringer i bemanningen som følge av naturlig avgang. Budsjettet er orientert om, og godkjent av samarbeidskommunene.

Innenfor Administrasjon – Leder (119) besettes stillingen som skolefaglig rådgiver i desember 2017 og gir full effekt i 2018, samtidig går logopeden av med pensjon og erstattes av kjøp av tjenester. Budsjettet på kr.600.000 til ekstra innsats i grunnskolen er overført til styrking av Risør barneskole i 2018.

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

7.10 ENHET FOR UNGDOMSSKOLE

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Ungdomskole			
Andre salgs- og leieinntekter	-341 000	-374 000	-374 000
Overføringer med krav til motytelse	-20 159 000	-695 000	-892 000
Rammetilskudd			
Andre statlige overføringer	-66 000	-225 000	-432 000
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-20 566 000	-1 294 000	-1 698 000
Lønnsutgifter	30 940 000	17 566 000	18 145 000
Sosiale utgifter	6 921 000	4 248 000	4 368 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	4 622 000	1 833 000	1 931 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	2 175 000	2 075 000	2 075 000
Overføringer	970 000	330 000	330 000
Avskrivninger	0	0	0
Fordelte utgifter	-135 000	-78 000	0
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	45 493 000	25 974 000	26 849 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	24 927 000	24 680 000	25 151 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	0	0	0
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	0	0	0
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	0	0	0
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	24 926 000	24 680 000	25 151 000
Bruk av disposisjonsfond			
Bruk av bundne fond	-185 000	0	0
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-185 000	0	0
Avsetninger til bundne fond	149 000	0	0
SUM AVSETNINGER (K)	149 000	0	0
NETTO DRIFTSRAMME	24 890 000	24 680 000	25 151 000

Netto driftsrammer – Enhet for Ungdomsskole

Enheden inneholder følgende tjenester:

Ansvar	Navn	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
	Kantine	-37 000	0	0
	Grunnskoleundervisning	21 966 000	22 680 000	23 151 000
	Gr.skole - andre kommuner	2 028 000	2 000 000	2 000 000
121	Risør ungdomskole	23 957 000	24 680 000	25 151 000
	Voksenoppl./Fremmedspråkl	0	0	0
	Voksenopplæring utv.hemm.	734 000	0	0
122	Risør ungdomskole - VIRK	734 000	0	0
	Sum enhet for Ungdomsskole	24 691 000	24 680 000	25 151 000

Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Enhet for Ungdomsskole

Kommentarer til budsjett for 2018

Budsjettet for 2018 er stort sett en videreføring av dagens drift.

Ungdomskolen opprettholder antall klasser på samme nivå som dagens, med omtrent like mange elever.

Midler til 40% økning av sosiallærerstillingen ble i budsjett 2017 vedtatt med en kostnad på kr.300.000 som ble finansiert av disposisjonsfond. Rådmannen har videreført finansieringen inn i 2018 fra fond.

Enheten har begrenset handlingsrom for en økning i antall elever med behov for særskilt norskopplæring, eller annet opplæringsbehov.

Betaling for elever i grunnskole i andre kommuner er opprettholdt på 2 mill, men er en usikker faktor ifht hvor mange som vil gå på skole i andre kommuner neste år.

I investeringsbudsjettet for 2018 er det lagt inn en utskiftning av vinduene på Risør ungdomsskole som vil bedre klimaet i klasserommene.

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

7.11 HELSE & SOSIAL (NAV, BARNEVERN & HELSETJENESTER)

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Helse og Sosial			
Brukerbetalinger	-375 000	-765 000	-890 000
Andre salgs- og leieinntekter	-2 239 000	-210 000	-210 000
Overføringer med krav til motytelse	-2 140 000	-2 021 000	-2 535 000
Andre statlige overføringer	-24 562 000	-40 000	-70 000
Andre overføringer	-13 000	0	0
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-29 329 000	-3 036 000	-3 705 000
Lønnsutgifter	17 407 000	10 908 000	11 642 000
Sosiale utgifter	2 881 000	2 821 000	2 981 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	5 057 000	1 960 000	2 098 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	20 865 000	19 426 000	20 105 000
Overføringer	10 611 000	6 952 000	7 994 000
Fordelte utgifter	0	0	0
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	56 821 000	42 067 000	44 820 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	27 492 000	39 031 000	41 115 000
Mottatte avdrag på utlån	-90 000	-125 000	-125 000
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER (E)	-90 000	-125 000	-125 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	1 000	0	0
Utlån	60 000	65 000	50 000
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	61 000	65 000	50 000
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	-29 000	-60 000	-75 000
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	27 463 000	38 971 000	41 040 000
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0
Bruk av bundne fond	-296 000	-750 000	-870 000
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-296 000	-750 000	-870 000
Avsetninger til bundne fond	1 000 000	0	0
SUM AVSETNINGER (K)	1 000 000	0	0
NETTO DRIFTSRAMME	28 167 000	38 221 000	40 170 000

Netto driftsrammer – Helse & Sosial

Enheten inneholder følgende tjenester:

Ansvar	Navn	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
	Administrasjon	0	146 000	1 250 000
131	Helse og Sosial- Leder	0	146 000	1 250 000
	Sosialkontortjenester	6 016 000	6 043 000	6 290 000
	Forebyggende edrusk.arb.	-41 000	-25 000	-100 000
	Kvalifiseringsprogram	927 000	1 525 000	1 425 000
	Økonomisk sosialhjelp	5 525 000	5 025 000	5 325 000
	Bolig tilskudd (husbank)	0	-40 000	-70 000
133	Helse og Sosial - Sosial	12 427 000	12 528 000	12 870 000
	Barnevernstjeneste	3 658 000	4 239 000	4 215 000
	Støttekont,tilsynsfør.mm	656 000	2 154 000	1 138 000
	Fosterhjem	7 098 000	6 098 000	7 182 000
134	Helse og Sosial - Barnevern	11 412 000	12 491 000	12 535 000
	Flyktingekontoret	2 880 000	229 000	220 000
	Introduksjonsstønad	6 469 000	0	0
	Økonomisk hjelp til flykt	5 659 000	915 000	1 450 000
	Flytningettilskudd	-23 434 000	0	0
135	Helse og Sosial- Flyktning	-8 426 000	1 144 000	1 670 000
	Oppvekst	605 000	570 000	609 000
	Helsestasjonstjenester	4 902 000	4 614 000	4 170 000
	Helserådtjenester	169 000	175 000	175 000
	Turnuskandidat	506 000	483 000	337 000
	Driftstilskudd leger	2 867 000	2 498 000	2 359 000
	Driftstilskudd fysioterap	1 657 000	1 687 000	1 713 000
	Legevakt og legevaktsentr	1 623 000	1 612 000	1 955 000
	Søndeled Legekontor	424 000	273 000	448 000
	Kragsgata Legekontor	0	0	79 000
136	Helse og Sosial - Helse	12 754 000	11 913 000	11 845 000
	Sum enhet for Helse & sosial	28 167 000	38 222 000	40 170 000

Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Helse & Sosial

Kommentarer til budsjett for 2018

Enhetens budsjett er basert på videre drift fra 2017 med noen mindre endringer.

Enhetsleder for Habilitering er overført som enhetsleder for Helse og Sosial og skal ha fokus på disse tjenestene sammen med utviklingen av Samlokaliserte helsetjenester og Helsehuset. Kostnad og ramme er overført fra HAB til HS.

Enhetenes økonomi er meget sårbar ifht kostnader på lovpålagte tjenester som leveres innenfor sosial, flyktning og barnevern, da disse er uforutsigbare og lite påvirkelige.

NAV Sosial viderefører 2017-driften med 6,3 årsverk, og den største kostnadsøkningen ligger i økonomisk sosialhjelp.

Aktivitetsparken videreføres inn i 2018 på samme nivå i Prestegata.

Tilbakemeldinger på tiltaket er utelukkende positive, og det kan gi positive utslag på utgifter til økonomisk sosialhjelp på sikt.

NAV flyktning viderefører 2017-driften med 0,4 årsverk inn i 2018, men øker budsjettet til økonomisk sosialhjelp med ca 545' som følge av økt etterspørsel gjennom 2017. Tjenesten samarbeidet med EBOI i arbeidet med flyktninger.

Barnevernsamarbeidet i Øst viderefører 2017 budsjett inn i 2018 med ett årsverk økning, med halvt års effekt. Tjenesten opplever stort press, men leverer gode tjenester til alle samarbeidskommunene. Budsjettene fastsettes av vertskommunen Gjerstad etter godkjenning av rådmennene. Samarbeidet inkluderer også barnevernsvakt i samarbeid med Arendal kommune fra 2017.

Helsestasjonen har blitt styrket i tråd med regjeringens satsningsområder siden 2014, samt at tjenesten ble styrket ytterligere for å holde unne arbeidet knyttet til Asylmottaket. Når asylmottaket ble nedlagt april 2017 har helsestasjonen fått opprettholde sin bemanning, men må inn i 2018 holde en 50% stilling vakant. Helsestasjonen har fokus på tidlig innsats og jobber tett med barnehage og grunnskolene.

Innenfor de øvrige helsetjenestene legges det opp til å avslutte Turnuslegeordningen høsten 2018 og så snart det lar seg gjøre jobbe for å få inn en ny legehjemmel i kommunen, i tråd med bystyrets oppfordring.

Vikarfunksjonen på Kragsgata legekantor opphører i april når ny fastlege er på plass, og det jobbes med en kabal som vil styrke den samlede legetjenesten i kommunen. Sønedeled legekantor videreføres i 2018.

Legevaktsamarbeidet i Arendal får en kostnadsøkning ifm ny overlege som tidligere er finansiert gjennom Østre Agder samarbeidet, samt kostnader til Nødnett.

Se for øvrig virksomhetsplaner innenfor hver sektor:

- NAV
- Helse

7.12 ENHET FOR BOSETTING, OPPLÆRING & INTEGRERING

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Bosetting, Opplæring & Integrering			
Andre salgs- og leieinntekter	0	-2 109 000	-3 844 000
Overføringer med krav til motytelse	0	-16 372 000	-8 273 000
Andre statlige overføringer	0	-66 044 000	-55 320 000
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	0	-84 525 000	-67 437 000
Lønnsutgifter	0	44 121 000	34 119 000
Sosiale utgifter	0	9 944 000	6 407 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	0	10 696 000	9 779 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	0	1 705 000	1 675 000
Overføringer	0	4 817 000	4 691 000
Fordelte utgifter	0	0	-68 000
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	0	71 283 000	56 603 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	0	-13 242 000	-10 834 000
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	0	-13 242 000	-10 834 000
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	0	-13 242 000	-10 834 000

Netto driftsrammer – Enhet for Bosetting, Opplæring & Integrering

Enheten inneholder følgende tjenester:

Ansvar	Navn	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
	Administrasjon	0	956 000	1 074 000
161	EBI Leder	0	956 000	1 074 000
	Enslige mindreårige - Vestlandsstykket 10	0	6 656 000	1 339 000
	Enslige mindreårige -Uteboere	0	-8 298 000	-11 220 000
	Ensl.mindr.Nøysomheten 20	0	-2 417 000	0
	Ensl.mindr.administrasjon og fag	0	282 000	2 841 000
	Enslige mindreårige - Rikken 18	0	-2 066 000	473 000
162	Bosetting Enslige Mindreårige	0	-5 843 000	-6 567 000
	Voksenoppl./Fremmedspråkl	0	1 554 000	2 871 000
	Voksenopplæring utv.hemm.	0	715 000	668 000
163	VIRK Voksenopplæring	0	2 269 000	3 539 000
	Flyktningskontoret	0	2 347 000	3 629 000
	Introduksjonsstønad	0	9 229 000	10 070 000
	Økonomisk hjelp til flykt	0	3 490 000	3 617 000
	Flytningettilskudd	0	-25 690 000	-26 196 000
164	Flyktningetjenesten	0	-10 624 000	-8 880 000
	Sum enhet for Bosetting, Opplæring & Integrering	0	-13 242 000	-10 834 000

Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under EBOI

Kommentarer til budsjett for 2018

Fra 1/1-2017 var den nye enheten for Bosetting, Opplæring & Integrering (EBOI) i full drift. Første året har vært preget av samkjøring av de ulike tjenestene, samtidig som det har vært en meget utfordrende situasjon med mottak og bosetting av nye flyktninger, avvikling av Asylmottak og nedskalering av driften av bosetting Enslig Mindreårige flyktninger (EM). Det

har blitt et krevende oppstartsår, og fokus på å tilpasse driftsnivået i de ulike tjenestene har vært viktig inn mot budsjettet for 2018.

Innenfor Bosetting Enslig Mindreårige flyktninger ligger de største endringene. Det satses på å samle de yngste barna i ett kollektiv med full døgnbemannning i turnus, flere «uteboere» i egne boliger med løpende oppfølging, samt etablering av 4 til 5 «vertsfamilier» hvor barna bor i hybel og får begrenset bistand fra «familien» i tillegg til tjenesten. Tjenesten har nedbemannet, og skal driftes med ca 15 årsverk i 2018. Omleggingen fra opprinnelig 4 planlagte, til å drifte 3 bokollektiv, til nå å drifte ett kollektiv og flere «uteboere», er spennende og kan gi gode effekter med tanke på integreringsarbeidet. Det er lagt opp til å ta imot 1 ny enslig mindreårig flyktning i 2018 som vil gå inn i planlagt drift. Bokollektivet Rikken 18 vil ha noen kostnader inn i 2018, men avvikles gradvis gjennom de første 2 månedene.

Voksenopplæringen (VIRK) opplever en svikt i inntektene inn i 2018 hvor man mister tilskudd på flere elever som følge av at de har kommet langt ut i 5-årsperioden. Tilskuddet slutter etter 3 år. Skolen har merket bortfallet av Asylmottaket, og forventer ca 170 elever inn i 2018. En reduksjon fra nesten 290 elever når det var mest press.

Det er gjennomsnittlig ca 14 elever pr klasse, og det er krevende å samle større grupper både på grunn av det ulike kompetansenivået til elevene, men også på grunn av begrensninger i lokalene.

VIRK har redusert med 1,8 årsverk, og jobber med å tilpasse driften til at det trolig blir færre elever i årene som kommer slik flyktnings situasjonen er nå.

VIRK leverer tjenester til nabokommunene også, som også er berørt av nedgangen i antall nye flyktninger som kommer.

Flyktningetjenesten har økt bemanningen med ca 1,8 årsverk fra 2017 og har flere deltakere i introduksjonsprogrammet enn tidligere. Det er ca 70 deltakere inne i programmet, og det er tatt høyde for 10 nye flyktninger i 2018. Det er lagt opp til en liten økning i husleier til nye boliger, men ellers en videreføring av budsjettet i 2018. Det er ventet å motta ca 26,2 mill i integreringstilskudd i 2018 basert på nye satser og 10 nye flyktninger.

Enheten har en krevende situasjon, men ser optimistisk på året som kommer.

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

8) Investeringer i 2018

Investeringsbudsjettet er lagt frem og grundig omtalt i økonomiplanen 2018-2021 som ble fremlagt formannskap i juni, og vedtatt i bystyret i september. Rådmannen har videreført første år i investeringsplanen inn i investeringsbudsjettet for 2018 med noen mindre tillegg.

Hvert enkelt prosjekt blir ikke omtalt her, men det henvises til referansepunkt i Handlingsprogrammet. Kun endringer fra vedtatt plan blir belyst.

8.1 INVESTERINGSBUDSJETTET 2018

Investeringsbudsjett		2 018			
Tiltak	Ref.HP 18-21	INV Bto	Mva-komp	Annen fin.	Lån
Vareheis i Kunstparken	6.2,3	500	0	0	-500
Ladestasjoner el-bil	6.4,1	660	0	0	-660
Oppgradering av kommunale veier	6.4,6	2 800	-550	0	-2 250
Enøk/SD-anlegg i kommunale bygg	6.4,12	1 000	-200	0	-800
Hovedplan vann og avløp	6.5,2	11 200	0	0	-11 200
Utskifting av flytebrygger	6.5,6	1 000	0	0	-1 000
Nærmiljø-, trafikksikkerhet og friluftsomr.	6.5,12	400	-80	0	-320
Nytt næringsområde på Hestemyr	6.5,15	7 000	0	0	-7 000
Utvikling Rønningsåsen boligfelt	Nytt HP	3 000	0	0	-3 000
Strømforsyning Solsiden	6.6,6	300	-60	0	-240
Egenkapitalinnskudd KLP	6.7,1	1 650	0	-1 650	0
Div. ombygging Fargeskrinet barnehage	6.7,5	200	-40	0	-160
Oppgradering uteleker barnehager	6.7,6	100	-20	0	-80
Vinduer på Risør ungdomsskole	6.7,7	3 750	-750	0	-3 000
Velferdsteknologi/ Medisinsk utstyr	6.7,10	500	-100	0	-400
Ombygging/ Tilpasning Orreveien	6.7,12	5 000	-1 000	-3 000	-1 000
Heimen Sandnes	6.7,13	2 500	-500	0	-2 000
Anskaffelse av ny minibuss	6.7,21	950	-190	0	-760
Oppgradering Kjøkken Frydenborgsenteret	Nytt Bud	300	-60	0	-240
Utskiftningsplan IKT Risør	Nytt Bud	2 875	-575	0	-2 300
Oppgradering av kartgrunnlag	6.7,29	100	-20	0	-80
Biler og utstyr	6.7,30	1 300	-260	0	-1 040
Brann-/ledelys og brannvarsling i kom bygg	6.7,31	750	-150	0	-600
Nye stoler og gulvdekke i Dikken	6.7,32	350	0	0	-350
Rehabilitering demning Garthetjenn	6.7,34	300	0	0	-300
Sum investeringsbudsjett 2018		48 485	-4 555	-4 650	-39 280

Investeringsbudsjettet for 2018 med spesifisert finansiering

Enkelte av tiltakene som er foreslått i investeringsbudsjettet er basert på «vage anslag» og må derfor legges frem i egne saker når tiltakene er nærmere utredet. Dette gjelder spesielt tiltakene:

- Nytt næringsområde Hestemyr
- Utvikling boligfelt Rønningsåsen
- Heimen Sandnes
- Utskiftningsplan IKT Risør

Disse tiltakene er avhengige av mange faktorer som ikke er lett å beregne i en tidlig fase av prosjektet. Det være seg tilgang på fyllmasse/stein, omfang av ønsket arbeid og arealer, tilskuddsordninger, og mva-behandling som legges til grunn i prosjektene.

Prosjektene Næringsareal på Hestemyr og Utvikling av boligfelt på Rønningsåsen er basert på kalkyler i vurderingsfasen. Når tiltakene vedtas vil arbeidet med kravspesifikasjon startes og anbudsprosesser igangsettes. Ved vesentlige avvik vil disse sakene komme tilbake til politisk behandling.

Rehabilitering av Heimen på Sandnes Ressurssenter er basert på kvalifisert anslag, men ved vedtak vil rådmannen gå inn i vurderinger på hva som faktisk skal gjøres med bygget. Dersom vurderinger og anbud avviker vesentlig fra anslaget vil saken komme tilbake til politisk behandling.

Fra vedtak på HP/ØP 2018-2021 har rådmannen gjort følgende endringer.

- 1) Budsjettert ramme til ny minibuss på Sandnes Ressurssenter er økt med kr.100.000 etter at priser er hentet inn fra aktuelle tilbydere.
- 2) Det er foreslått en investering på oppgradering av produksjonslinjen på kjøkkenet på Frydenborgsenteret, da dette er utdatert og koster mye å holde vedlike. Kostnaden er beregnet til kr.300' og finansieres av lån.
- 3) Rådmennene i DDØ har vedtatt at alle arbeidsmaskiner (PC) skal inn i en utskiftningsplan, hvor maskiner skal skiftes ut etter 4 års bruk. Tiltaket er iverksatt i 2017 og fortsetter inn i 2018. Ihht planen skal Risør skifte ut utstyr for ca 2,9 mill i 2018, og finansieres av låneopptak.

Det ble videre i behandlingen av Handlingsprogrammet lagt inn at kommunen skal sette i gang arbeid med følgende prosjekter.

- Belysning Moen
- Vann og avløp Fie til Krabbesund
- Kommunal utbygging Rønningsåsen.

Rådmannen har flyttet 3 mill til budsjett 2018 ifm med Rønningsåsen, mens de resterende 7 mill står igjen i 2019. Arbeidet igangsettes.

Rådmannen har startet arbeidet med kartlegging av de to øvrige punktene men ikke innarbeidet konsekvenser av disse da tallene foreløpig er meget uklare. Rådmannen vil komme tilbake til bystyret på disse i løpet av 1 tertial.

For ytterligere spesifisering vises det til referansen som henviser til Handlingsprogram og Økonomiplan for 2018-2021 hvor prosjektet er nærmere beskrevet.

9) Vurderinger

I dette avsnittet gjøres noen vurderinger av budsjettet for 2018 som er presentert over. Innledningsvis vil statsbudsjettets virkninger for Risør kommune omtales. Deretter følger kommentarer til driftsbudsjettet og til slutt investeringsbudsjettet.

9.1 STATSBUDSJETTETS BETYDNING FOR RISØR KOMMUNE

Utvikling i frie inntekter - Skatt og rammetilskudd

Statsbudsjettet legger til grunn en vekst i frie inntekter på 3,8 mrd, hvorav 3,6 mrd til kommunesektoren, altså omtrent det som ble signalisert i kommuneproposisjonen i mai (3,5- 4,0 mrd.). Innenfor disse er de statlige satsningene med ca 0,7 mrd, som reduserer det reelle handlingsrommet.

Slik prognosen i statsbudsjettet for 2018 viser, blir Risør kommunes samlede frie inntekter i 2017 på ca kr.376,2 mill. I budsjettet som presenteres her ligger samlede frie inntekter for 2018 på ca kr.386,1 mill.

Oppgavekorrigerte vekst (dvs. vekst i frie inntekter korrigert for omlegginger) fra 2017 til 2018 er på kr.10,3 mill. tilsvarende ca 2,74 %. Dette er nominell vekst, og vekst i lønn og andre kostnader vil redusere den reelle økningen.

Årslønnsveksten for 2018 forventes i statsbudsjettet å bli på 3 %. Prisveksten forventes å være 1,8 %. De frie inntektene økes med en deflator der lønnsvekst vektet 2/3 og prisvekst 1/3. Det betyr at for 2018 er deflator 2,6 %.

Realveksten for Risør kommune fra 2017 til 2018 blir dermed på ca 0,14 % og vises som nedenfor.

Forventet realvekst budsjett 2018	
Anslag frie inntekter 2017	376 225
Oppgavekorr.inntekter 2017	(378)
Anslag oppg.korr.frie inntekter 2017	375 847
Anslag frie inntekter -2018 Sb	386 144
Oppgavekorrigert vekst 17-18 i kr.	10 297
Oppgavekorrigert vekst 17-18 i %	2,74 %
Deflator 2018	2,60 %
Realvekst	0,14 %

Realvekst frie inntekter

De frie inntektene fra statsbudsjettet som ble lagt frem 12.oktober 2017 viser følgende:

	2017	2018	Endring	%-vis vekst
Innbyggertilskudd	161 697	164 160	2 463	
Utgiftsutjevning	19 083	19 698	615	
INGAR	-700	-495	205	
Særsilt fordeling	-4 598	-2 705	1 893	
Distriktstilskudd	6 981	6 995	14	
Ordinært skjønn	1 150	1 050	-100	
Korrigeringer SB	-143	0	143	
Sum Rt u/skatt	183 470	188 703	5 233	2,85 %
Nto inntektsutj	27 588	28 062	474	1,72 %
Sum Rammetilskudd	211 058	216 765	5 707	2,70 %
Skatt på formue og inntekt	164 840	167 493	2 653	1,61 %
Skatt & rammetilskudd	375 898	384 258	8 360	2,22 %

Skatt og rammetilskudd fra statsbudsjettet

Endringene i rammetilskuddet (inkl.inntektsutjevning) tilsvarer en økning på 2,70 %, og en økning i skatteinntekten med ca 1,61 %, sammenlignet med siste prognose for 2017. Totalt en økning på ca 2,22 %.

Risør kommune er 4,97 % dyrere å drifte enn gjennomsnittet av landet. Det er en økning på ca 0,17 % (2017; 4,8 %), som igjen gir en økning i rammetilskuddet fra staten sammenlignet med 2017. Det er ventet at vi vil motta ca 19,7 mill i utgifts-utjevning i 2018, mot ca 19,1 mill i 2017.

Befolkningstallene utgjør ca 70 % av vektningen i utgiftsbehovsindeksen, mens andre mer sosiale kriterier utgjør de resterende. Det innebærer at befolkningsutviklingen og befolkningssammensetningen er av stor betydning for Risør.

Aldersgruppe	2017 01.07-16	2018 01.07-17	Endring ant. pers	Endring Utg.behov
0-1 år	119	99	-20	-11,31 %
2-5 år	264	250	-14	-2,56 %
6-15 år	752	770	18	2,33 %
16-22 år	629	632	3	1,40 %
23-66 år	3 849	3 804	-45	-0,73 %
67-79 år	962	1 001	39	1,85 %
80-89 år	279	281	2	1,58 %
90+ år	82	82	0	1,16 %
Totalt	6 936	6 919	-17	

Endring i befolkningssammensetningen fra 2016 til 2017

Befolkningsutviklingen fra 1/7-16 til 1/7-17 viser at vi ble 17 færre innbyggere i kommunen, hvor nedleggelse av asylmottaket kan ha en innvirkning. Vi ser en klar nedgang i førskolealder og yrkesaktiv alder, hvor spedbarn har størst utslag med nesten 17%.

Ser man på de siste 5 års utvikling kan det vises slik;

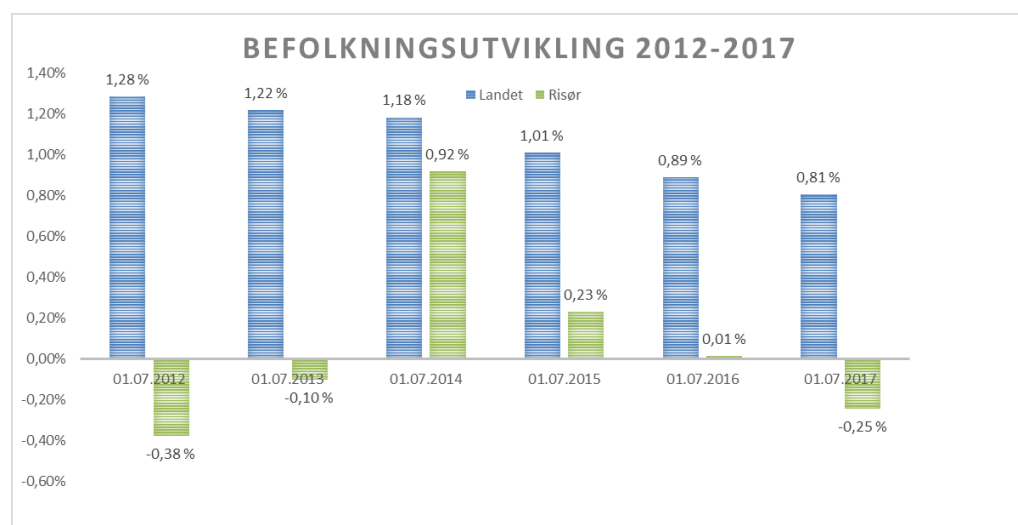
Aldersgruppe	2013	2018	Endring	Utg.behov
0-1 år	132	99	-33	0,639
2-5 år	282	250	-32	0,773
6-15 år	802	770	-32	0,925
16-22 år	635	632	-3	1,036
23-66 år	3 875	3 804	-71	0,956
67-79 år	748	1 001	253	1,374
80-89 år	301	281	-20	1,210
90+ år	88	82	-6	1,404
Totalt	6 863	6 919	56	

Dersom man kategoriserer dette over i 3 kategorier er utviklingen som følger:

- Barn/ungdom: 97 færre innbyggere
- Videregående/yrkesaktive: 71 færre innbyggere
- Pensjonister/eldre: 227 flere innbyggere

Vi blir med andre ord færre barn i barnehage og grunnskole, færre i utdanning og yrkesaktive, som skal ta vare på flere og flere pensjonister i Risør.

Mens landet totalt har hatt en befolkningsvekst på 0,81 % har Risør kommune hatt en negativ utvikling på ca 0,25 %, som innebærer at vi vokser relativt sett mindre enn landet.

Dette får utslag på utgiftsbehovet som kompenseres gjennom rammetilskuddet. De siste 5 årene har vi kun hatt vekst i en aldersgruppe, og hatt en nedgang i de yngre og mest kostnadskrevenne aldersgruppene, og hatt en vesentlig nedgang i de øvrige. Aldersgruppen 67-79 år skiller seg ut med en vekst på ca 33,8% fra 2013, og utgiftsbehovet viser at vi er ca 37,4% over landsgjennomsnittet i gruppen.

Endringen i befolkningen slår ut på hvor mye kommunen får i rammetilskudd, men utviklingen i alderssammensetningen er også interessant sett opp mot hvordan rådmannen bør prioritere sin fordeling av de midlene vi har.

Rådmannen konstaterer at utviklingen i de eldre aldersgruppene er av betydning for hvordan kommunen bør forvalte midlene, og unngå en relativ svekkelse av eldreomsorgen i årene som kommer. Rådmannen har i de siste årene forsøkt å få fokus på at omsorgstjenestene bør styrkes i driftsbudsjettet, men har utfordringer med å finne ut hvordan. De øvrige driftsenhetene har heller ikke noe handlingsrom uten å gå på bekostning av et ønsket tjenestetilbud eller lovpålagte oppgaver.

Rådmannen har fokus på å utvikle helsetjenesten gjennom samlokalisering og utvikling av flere omsorgsboliger i planperioden. Disse tiltakene innebærer en indirekte styrkning, men tar ikke bort behovet for mer ressurser innenfor tjenestene.

SSB befolkningsframskrivninger viser både i middelvekstalternativet og lavvekstalternativet at aldersgruppen 67-79 år vil vokse betydelig i årene som kommer.

Sentrale endringer

Barnehagene

- Makspris i barnehagene settes til kr.2.910 pr mnd.
- Bemanningsnorm og skjerpet pedagognorm.

Barnehage og skole

- 200 mill av de frie inntektene fordeles særskilt til barnehage og grunnskole til tidlig innsats.
- Høring om lovfestet plikt for barnehage og barneskole om samarbeid ifm overgangen fra barnehage til barneskole

Grunnskole

- Kompetansesatsing med videreutdanning av lærere videreføres i 2018 og skal gi rom for ca 5.500 på videreutdanning 2017-18
- Tilskudd til økt lærerinnsats 1-4 trinn videreføres øremerket 2018 med kr.1,23 mrd. Foreløpig beregnet tilskudd for Risør kommune utgjør ca 1,57 mill og er ikke tatt inn i rådmannens budsjettforslag.

Helse & Sosial

- Videreføring av satsningen innen skolehelsetjenesten og helsestasjon som har vært trappet opp siden 2014. Satsningen prisjusteres fra 2017.
- Vedtak om krav om psykologkompetanse i norske kommuner fra 2020. 200 mill av de frie inntektene fordeles særskilt til forebyggende tiltak for barn, unge og familier.

Omsorg

- 300 mill av de frie inntektene fordeles særskilt til opptrappingsplanen for rusfeltet.

Habilitering

- Økning i innslagspunktet for refusjon av utgifter til Ressurskrevende tjenester med kr.50.000 i tillegg til at innslagspunktet er justert for forventet lønnsvekst. Kompensasjonsgraden holdes uendret på 80 %.

Satsingsområder - oppsummert

Tidlig innsats er en viktig faktor som fremheves i Statsbudsjettet, og som Risør kommune har et stort fokus på allerede. Rådmannen har særfordelt alle de særskilte satsningene overfor, ved tildeling av rammer som ble behandlet i Handlingsprogram og Økonomiplan 2018-2021.

Rådmannen ser mest alvorlig på regjeringens grep med å, enda en gang, øke innslagspunktet for refusjon på ressurskrevende tjenester. Risør kommune har en høy andel brukere som faller innenfor ordningen, og følgelig slår dette sterkt ut på rammene i Habiliteringstjenesten. Det er beregnet at merøkningen de siste 2 årene har «kostet» enheten ca 1,9 mill.

Det kan finnes flere elementer nevnt i statsbudsjettet, som ikke er nevnt her, som er øremerkede ordninger som den enkelte enhet selv vurderer søknad på midler til.

9.2 DRIFTSBUDSJETTET

Oppsummert ser driftsbudsjettene til de enkelte enhetene ut slik som vist under, med både brutto og netto rammer.

Rådmanens forslag	Bto utgifter	Bto inntekter	Nto ramme
Rådmannen	26 449 000	-1 568 000	24 881 000
Støttefunksjoner	14 004 000	-3 078 000	10 926 000
Habilitering	78 528 000	-47 352 000	31 176 000
Omsorg	121 962 000	-16 494 000	105 468 000
Kultur	13 909 000	-3 215 000	10 694 000
Plan og byggesak	6 346 000	-5 206 000	1 140 000
VAR	34 498 000	-34 498 000	0
Eiendom og tekniske tjenester	52 260 000	-26 906 000	25 354 000
Barnehage og barneskole	121 696 000	-23 125 000	98 571 000
Ungdomskole	26 849 000	-1 698 000	25 151 000
Helse & sosial	44 870 000	-4 700 000	40 170 000
Risør Biovarme	1 250 000	-1 250 000	0
Bosetting, opplæring & Integr.	56 671 000	-67 505 000	-10 834 000
Sum driftsenhetene	599 292 000	-236 595 000	362 697 000
Felles	63 705 000	-447 869 000	-384 164 000
Avsetninger	21 467 000	0	21 467 000
Sum fellesområdene	85 172 000	-447 869 000	-362 697 000
Kontrollsum	684 464 000	-684 464 000	0

Rammene for den enkelte enhet delt opp i brutto og netto.

Tabellen kan også vises gjennom et kakediagram som viser enhetens andel av de totale netto driftsrammene.

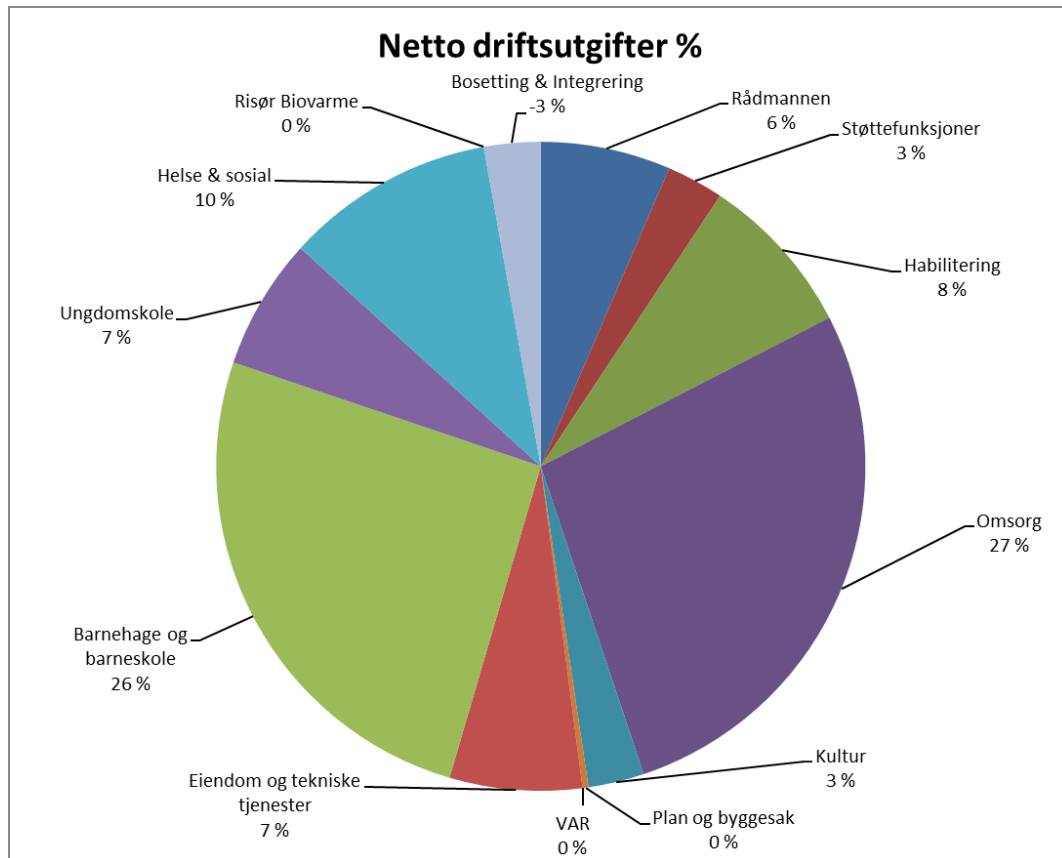

Diagram over %-vis andel av netto driftsrammer.

Samme kakestykke kan også vises med brutto driftsrammer, og som dermed fremhever de innteksterke (og inntektsavhengige) driftsenhetene.

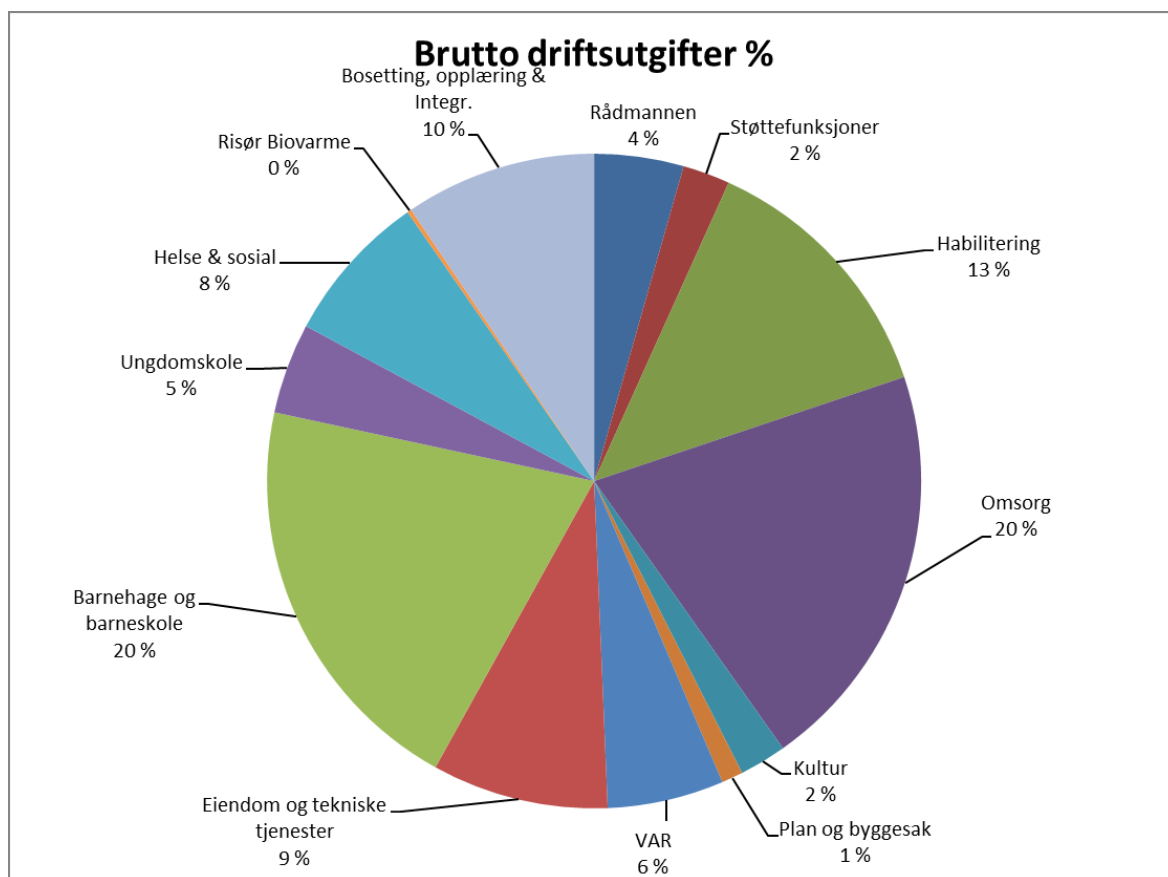

Diagram over %-vis andel av brutto driftsrammer.

Som man kan se av tabellene over er omsorg og barneskoler/barnehager/PPT de største enhetene både på brutto og netto nivå. Dette medfører også at dette er de enhetene som må ta største delen av kaka dersom det kuttes med osthøvel.

Risør kommune har tidligere år tatt kutt med osthøvel, og i liten grad fordelt kuttene etter en kvalifisert analyse av utgiftsbehovene i kommunen, eller forsøkt å tilpasse til befolkningsframskrivninger. Etter mange år med osthøvel er det nå mange enheter som sliter med å få balansert budsjettet, da det ikke er mer å kutte på uten at det påvirker tjenestetilbudet, og kan få negativt utslag.

Dersom nye utgifter tilfaller kommunens drift i budsjettbehandlingen bør kutt-type defineres for å unngå bruk av «osthøvelen».

Netto driftsresultat i budsjettet 2018

Tabellene under viser brutto og netto driftsresultat i budsjettet for 2018. Den første tabellen viser tall for hele den kommunale produksjonen. Den andre tabellen viser tall for kommunal produksjon eksklusive VAR områdene.

Hovedoversikt drift			
	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Brukerbetalinger	-16 116 000	-16 612 000	-17 832 000
Andre salgs- og leieinntekter	-59 900 000	-58 577 000	-63 700 000
Overføringer med krav til motytelse	-124 189 000	-81 665 000	-80 538 000
Rammetilskudd	-198 456 000	-215 091 000	-216 765 000
Andre statlige overføringer	-48 794 000	-72 144 000	-59 770 000
Andre overføringer	-1 763 000	-50 000	-50 000
Skatt på inntekt og formue	-167 375 000	-157 431 000	-167 493 000
Eiendomsskatt	-20 615 000	-20 713 000	-21 027 000
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-637 208 000	-622 283 000	-627 175 000
Lønnsutgifter	315 643 000	310 418 000	311 169 000
Sosiale utgifter	78 810 000	96 331 000	93 312 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	72 693 000	64 630 000	66 288 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	87 065 000	83 789 000	92 417 000
Overføringer	33 084 000	38 125 000	37 743 000
Avskrivninger	26 658 000	23 775 000	26 805 000
Fordelte utgifter	-3 333 000	0	-3 263 000
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	610 620 000	617 068 000	624 471 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-26 588 000	-5 215 000	-2 704 000
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-10 602 000	-9 136 000	-8 854 000
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-90 000	-130 000	-125 000
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER (E)	-10 692 000	-9 266 000	-8 979 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	21 454 000	19 277 000	18 211 000
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0
Avdrag på lån	21 822 000	21 900 000	24 320 000
Utlån	60 000	65 000	50 000
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	43 336 000	41 242 000	42 581 000
RESULTAT EKST.FINANSIERINGSTRANS.	32 644 000	31 976 000	33 602 000
Motpost avskrivninger	-26 658 000	-23 775 000	-26 805 000
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-20 602 000	2 986 000	4 092 000
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-23 582 000	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-1 870 000	-2 109 000	-3 446 000
Bruk av bundne fond	-12 906 000	-11 940 000	-12 474 000
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-38 358 000	-14 049 000	-15 920 000
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	23 582 000	0	0
Avsetninger til bundne fond	12 639 000	11 063 000	11 828 000
SUM AVSETNINGER (K)	36 221 000	11 063 000	11 828 000
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	-22 739 000	0	0

Økonomisk oversikt drift inkl. selvkostområdene (VAR)

Hovedoversikt drift ekskl. VAR			
	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Brukerbetalinger	-16 116 000	-16 612 000	-17 832 000
Andre salgs- og leieinntekter	-38 454 000	-36 574 000	-40 233 000
Overføringer med krav til motytelse	-123 738 000	-81 665 000	-80 538 000
Rammetilskudd	-198 456 000	-215 091 000	-216 765 000
Andre statlige overføringer	-48 794 000	-72 144 000	-59 770 000
Andre overføringer	-1 763 000	-50 000	-50 000
Skatt på inntekt og formue	-167 375 000	-157 431 000	-167 493 000
Eiendomsskatt	-20 615 000	-20 713 000	-21 027 000
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-615 311 000	-600 280 000	-603 708 000
Lønnsutgifter	310 249 000	305 208 000	305 784 000
Sosiale utgifter	77 239 000	94 760 000	91 735 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	66 232 000	58 527 000	59 782 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	84 627 000	81 938 000	89 858 000
Overføringer	33 101 000	38 125 000	37 743 000
Avskrivninger	21 739 000	18 710 000	21 740 000
Fordelte utgifter	-5 214 000	-2 786 000	-5 517 000
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	587 973 000	594 482 000	601 125 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-27 338 000	-5 798 000	-2 583 000
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-10 602 000	-9 136 000	-8 854 000
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-90 000	-130 000	-125 000
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER (E)	-10 692 000	-9 266 000	-8 979 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	21 454 000	19 277 000	18 211 000
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0
Avdrag på lån	21 822 000	21 900 000	24 320 000
Utlån	60 000	65 000	50 000
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	43 336 000	41 242 000	42 581 000
RESULTAT EKST. FINANSIERINGSTRANS.	32 644 000	31 976 000	33 602 000
Motpost avskrivninger	-26 658 000	-23 775 000	-26 805 000
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-21 352 000	2 403 000	4 213 000
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-23 582 000	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-1 870 000	-2 109 000	-3 446 000
Bruk av bundne fond	-2 312 000	-1 170 000	-1 443 000
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-27 764 000	-3 279 000	-4 889 000
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	23 582 000	0	0
Avsetninger til bundne fond	2 795 000	876 000	676 000
SUM AVSETNINGER (K)	26 377 000	876 000	676 000
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	-22 739 000	0	0

Økonomisk oversikt drift ekskl. selvkostområdene (VAR)

Netto driftsresultat i budsjettet som fremlegges er negativt med kr.4,09 mill som gir et negativt netto driftsresultat på ca 0,65 %. Dersom vi ser bort fra VAR-området, får vi et negativt netto driftsresultat på kr.4,21 mill som gir et negativt netto driftsresultat på ca 0,69 %. Årsaken til forskjellen er at VAR området finansieres fra bundne driftsfond hvor vi i 2018 avsetter ca kr.121.000 til selvkostfond. Selvkostområdet budsjetteres følgelig med et lite overskudd.

Driftsbudsjettet ekskl. selvkost har en netto fondsbruk på ca 4,2 mill som tilsier at vi bruker mer penger enn vi får inn i budsjettet, og finansierer driften med «sparepenger».

Budsjettet legger opp til følgende bruk av disposisjonsfond i 2018.

- Finansiering av Risør Utvikling og Vekst med 5 måneders drift med kr.398.000.
- Finansiering av årlig premieavvikskostnad (amortisering) ihht vedtak i Handlingsprogram og Økonomiplan 2018-2021 med kr.1,2 mill.
- Finansiering av tiltak fra Handlingsprogram og Økonomiplan 2018-2021 «Bredbånd til hele kommunen» med kr.250.000
- Finansiering av stillings økningen til sosionær på Ungdomsskolen ihht vedtak i Budsjett 2017 med kr.300.000
- Finansiering av midlertidig styrking av på Sønede barneskole med kr.1,2 mill.
- Saldering av budsjett 2018 med kr.98.000

Budsjettet legger også opp til å bruke kr.870.000 fra bundet driftsfond til finansiering av en prosjektstilling på Helsestasjonen. Midlene er tilskuddsmidler som ble mottatt i 2017.

Disse elementene viser at netto driftsresultat skyldes i stor grad finansiering av midlertidige driftskostnader, med unntak av RUV stillingen og Sosionærstillingen.

Brutto-driftsresultat viser et overskudd på kr.2,7 mill (0,431 %) totalt sett, og på kr.2,58 mill (0,428 %) når vi ser bort fra VAR områdene.

Dette betyr at kommunen i 2018 vil bruke ca kr.6,8 mill av driftsmidlene til å dekke finansutgifter, som er en reduksjon på ca 1,4 mill sammenlignet med budsjettet for 2017. Gjeldssituasjonen i kommunen medfører at kommunens følsomhet overfor rentemarkedet er stor, som igjen kan medføre at en større andel av driftsmidlene må gå til å dekke kapitalkostnader i stedet for bedret tjenestetilbud i driftsenhetene i fremtiden.

Rådmannen har i årets Handlingsprogram/Økonomiplan og videre i budsjettet for 2018 hatt stort fokus på å videreføre dagens tjenestetilbud ved å kompensere enhetene fullt ut for forventet pris og lønnsvekst inn i nytt år. Det har følgelig ikke vært rom for å sette av midler til et overskudd eller bedre netto driftsresultat.

Kommunenes Sentralforbund (KS) anbefaler å budsjettere med et netto driftsresultat på ca 1,75 % av sum driftsinntekter, som tilsvarer et netto driftsresultat på ca 10,98 mill.

Rådmannen ser på det som viktig å tilstrebe å tilpasse driften i årene som kommer til å ha et overskudd for å skaffe større handlingsrom til prioriteringer, samt for å sette av reserver til å sikre et fortsatt godt tjenestetilbud i fremtiden.

Lønn

I budsjettforslaget for 2018 er kommunens utgifter til lønn redusert med ca kr.2,27 mill fra budsjett 2017. Dette tilsvarer 0,56 % reduksjon.

Inkludert i denne økningen ligger utgifter til kvalifiseringsprogrammet og introduksjonsprogrammet med hhv.ca 1,4 mill og 10 mill på belastning lønn

innen Helse & Sosial og EBOI. Korrigerer vi endringen for disse «eksterne» lønnskostnadene, vil reduksjonen bli på ca kr.3 mill, eller ca 0,76 %.

	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Endring kr.	Endring %
Lønnskostnader	310 418	311 169	751	0,24 %
Sosiale kostnader	96 331	93 312	-3 019	-3,13 %
Sum	406 749	404 481	-2 268	-0,56 %
Kvalifiseringsprogram	1 500	1 400	-100	-6,67 %
Introduksjonsprogram	9 164	10 000	836	9,12 %
Sum	396 085	393 081	-3 004	-0,76 %

Utvikling lønnsutgifter

Vi kan se at det er en endring i lønnsutgifter på -0,56 %, mens forventet årslønnsvekst er lagt til 3 %. Avviket skyldes bemanningsendringer i organisasjonen hvor Bosetting Enslige Mindreårige har den største endringen. Endringene fra budsjett 2016 og 2017 kan visene som nedenfor.

Budsjetterte årsverk - utvikling	B-2016	B-2017	B-2018	Endring 17-18
Rådmannen	8,50	7,95	7,42	-0,53
Støttefunksjoner	13,30	13,30	13,35	0,05
Habilitering	107,18	123,81	89,88	-33,93
Omsorg	129,08	132,02	135,36	3,34
Kultur	7,88	7,55	8,57	1,02
Plan og byggesak	7,60	8,22	7,55	-0,67
VAR	11,00	12,00	14,00	2,00
Eiendom og tekniske tjenester	35,44	35,17	39,21	4,04
Barnehage og barneskole	114,49	117,37	119,35	1,98
Ungdomskole/VIRK	46,96	52,84	31,79	-21,05
Helse & sosial	16,94	21,94	18,77	-3,17
Risør Biovarme	-	-	-	0,00
Bosetting & Integrering	-	-	41,83	41,83
Sum driftsenhetene	498,37	532,17	527,08	-5,09

Utvikling budsjetterte årsverk i enhetene fra budsjett-16 til budsjett-18

Tabellen kan fremstå som uoversiktlig som følge av omorganisering i 2017 ved etablering av EBOI.

I budsjett 2017 ble det overført ca 35,4 årsverk fra HAB, 21,88 årsverk fra USK/VIRK, 1 årsverk fra BHG/BSK, og ca 3,8 årsverk fra NAV flyktning. Dette indikerer at det er en reduksjon ca 20,2 årsverk fra budsjettet i EBOI inn i 2018.

Netto reduseres budsjetterte årsverk med ca 5,09 fra 2017 til 2018 fordelt med mindre stillingsendringer i de fleste enheter. Deler av dette kan være en konsekvens av endringer i budsjetteringsmetode.

Se for øvrig enhetenes virksomhetsplaner for ytterligere informasjon vedrørende endringer i bemanningen.

Ved vurdering av avsetning til lønnsoppgjøret 2018 benytter vi en modell som hensyntar forventet årslønnsvekst i statsbudsjettet (3 %), korrigert for overheng (1,60 %) anbefalt av Telemarkforskning.

Beregning blir da som følger:

Avsetning til sentralt lønnsoppgjør 2018	
Lønnsmasse budsjett 2018	404 481
Lønnsvekst Sb 2018	3,00 %
Overheng 2017	1,60 %
Lønnsavsetning	5 663

Beregning av avsetning til lønnsoppgjøret 2018

Beregningsmodellen tilsier at det bør settes av 5,7 mill til lønnsoppgjøret i 2018, mens rådmannen har avsatt 6 mill og bør derfor være innenfor. Det ble for 2017 lagt til grunn netto årslønnsvekst på 2,4 %, mens det for 2018 anslås til 3 %. Overhenget fra 2017 er beregnet til 1,6 % og sier noe om hvor mye av ventet årslønnsvekst som allerede ligger i lønnsdataene inn i 2018.

Lån, renter og avdrag

Tabellen under viser en oversikt over kommunens estimerte lånegjeld pr. 1/1-2018, samt beregnet renteutgifter og avdrag for 2018.

Lån	Navn	Restgjeld 1/1	Renter	Avdrag	Restgjeld 31/12	Type	Rente
Nordea 1	Nordea 2008	100 000 000	879 999		100 000 000	Sertifikatlån mot 3 mnd Nibor	0,88 %
Nordea Swap (100")	Nordea 2008		4 104 224			RenteSwap, fast til flytende	4,82 %
Nordea 2	Nordea 2011	34 119 992	311 492	1 421 668	32 698 324	Sertifikat mot 3 mnd Nibor	0,93 %
Nordea Swap (42,65')	Nordea 2011		641 105			RenteSwap, fast til flytende	3,26 %
Nordea Swap 3	Nordea 2012		1 247 972			RenteSwap, fast til flytende	3,47 %
Nordea 4	Nordea 2014	55 178 996	553 445	2 043 668	53 135 328	Sertifikatlån mot 3 mnd Nibor	1,02 %
Nordea Swap 4	Nordea 2014		707 134			RenteSwap, fast til flytende	2,21 %
Kommunalbanken 9	20110139	92 708 140	1 295 199	4 578 200	88 129 940	Serielån Flytende rente	1,40 %
Kommunalbanken 10	20110140	148 685 120	2 228 496	6 836 080	141 849 040	Serielån Flytende rente	1,50 %
Kommunalbanken 13	20130179	55 249 940	838 929	2 166 680	53 083 260	Serielån Flytende rente	1,52 %
Kommunalbanken 13-II	20130629	51 133 280	718 496	1 966 680	49 166 600	Serielån Flytende rente	1,41 %
KLP Kommunekreditt	83175491298 (2017)	46 354 333	1 081 250	1 571 333	44 783 000	Serielån, Fastrente 7 år	2,40 %
KLP Kommunekreditt	10620 (2006)	8 593 674	166 584	1 066 666	7 527 008	Serielån, Flytende rente	2,00 %
KLP Kommunekreditt	06037 (2015)	23 333 329	342 301	833 333	22 499 995	Serielån, Flytende rente	1,48 %
Husbanken 1	11468801 3	1 773 816	33 624	295 638	1 478 178	Serielån, Fastrente	1,98 %
Husbanken 2	11421595 7	193 417	3 722	21 113	172 304	Serielån, Fastrente	1,98 %
Husbanken 5	11503237-7	1 350 375	23 853	77 004	1 273 371	Serielån, Flytende rente	1,79 %
Nytt lån 2018		50 000 000	1 000 000	1 666 667	48 333 333	Flytende 2%/30år	
Sum		618 674 412	16 177 825	24 544 730	644 129 681		
Budsjett 2018		16 503 000		24 320 000	Snittrente portefølje 2,56%		

Låneportefølje med beregnet renter og avdrag for 2018.

Det er budsjettert med de faktiske rentebetingelsene som ligger i låneporteføljen vår pr nå, både på flytende og faste lån. Norges Bank signaliserer fortsatt lav rente på dagens nivå gjennom 2018, og underbygger forutsetningene lagt til grunn. Det er varslet en renteøkning inn mot 2019 som kan fremskyndes dersom det blir en vesentlig bedring i økonomien og arbeidsledigheten i Norge, og/eller Europa.

Kommunalbanken anbefaler å legge til grunn en gjennomsnittlig NIBOR rente på 0,85 % tillagt en margin på 0,6 % på flytende lån. NIBOR baserte lån i vår portefølje ligger omtrent på det nivået, og oppdaterte renter viser at flytende rente ligger omtrent på 0,82 %.

Anbefaling KBN budsjettrenter

Norges bank styringsrente	0,25 %
Påslag styringsrente	0,60 %
Anslag NIBOR 3 mnd	0,85 %
Bankenes kredittpåslag	0,60 %
Budsjettrente	1,45 %

Vektingen av porteføljen vil ved inngangen av 2018 være på ca 53,77 % flytende og 46,23 % faste renter. Mot slutten av 2018 (Q4) vil 2 rentebindinger på til sammen 134,8 mill utløpe og eksponere porteføljen opp mot 76 % flytende. En slik eksponering vil være i strid med finansreglementet i kommunen, og rådmannen må følgelig binde deler av porteføljen på nytt for å øke vektingen på fastrente. Rådmannen vil tilstrebe å holde en vekting fastrenter på mellom 40 % og 50 % for å redusere sårbarheten.

Porteføljen vil ha en rentefølsomhet på ca 3,3 mill ved en renteøkning på 1 % med helårseffekt basert på porteføljen inn i 2018.

Kostnaden ved å sikre låneporteføljen vår er at vi får en høyere gjennomsnittsrente enn ved ha en høyere andel flytende. Rådmannen mener at med en såpass stram økonomi, og en såpass stor gjeldsandel ifht driftsinntekter, er en høy vekting rentebinding en nødvendighet.

Enkel gjennomsnittsberegning tilsier at vi har en snittrente på ca 2,56 %.

Låneopptaket i 2018 er forventet å tas opp tidlig i året da det er forventet å bruke opp låneopptaket for inneværende år. Det er derfor lagt inn full effekt av låneopptaket i beregningen.

Det er lagt til grunn forventet lånefinansieringsbehov fra budsjett 2018 på kr.39,3 mill, samt ytterligere kr.10,7 som følge av etterslepet på investeringer og ubrukte lånebevilgninger. Totalt et låneopptak i 2018 på kr.50 mill i beregningen som vil gi utslag på kapitalkostnadene. Resterende låneopptak vil tas opp etter behov utover året, og tas ikke hensyn til i beregningen.

Lånemassen ved årets inngang vil kunne variere fra tabellen som følge av minimumsavdragsberegningen i 2017. Det er forventet at forslag til ny Kommunelov vil stramme inn reglene for beregning av minimumsavdrag til kun å gjelde «forenklet modell», som for Risør kommune vil innebære en økt avdragsbelastning dersom når trer i kraft.

9.3 INVESTERINGSBUDSJETTET

Finansiering av investeringene

Som oversikten i investeringsbudsjettet viser finansierer Risør kommune stort sett sine investeringer ved låneopptak.

Årets investeringer budsjetteres finansiert som følger (i hele 1000):

Finansiering av investeringsplanen	2018
Sum investeringskostnad	48 485
Sum finansiering mva-kompensasjon	-4 555
Sum finansiering tilskudd/fond	-4 650
Sum finansiering Lån	-39 280
Herav innenfor selvkostområdene	-11 200
Lånebehov eks Selvkostområdene	-28 080

Finansiering av budsjetterte investeringer 2018

Rådmannen har ihht ny veileder for budsjettering av investeringer spesifisert brutto investeringskostnad. Tabellen over viser hvordan de totale investeringskostnadene finansieres med hhv investeringsfond, salgsinntekter/tilskudd, mva – kompensasjon og låneopptak.

Investeringsprosjektene:

Alle investeringsprosjekt er omtalt tidligere i HP/ØP og fremstilt oppsummert i kapittel 8.1.

Totalt foreslås det investeringer for kr.48,5 mill i 2018, hvorav kr.39,3 mill må lånefinansieres. Av disse er det igjen kr.11,2 mill som vedrører VAR-områdene. Det innebærer investeringer på kr.28 mill som vil belaste driftsregnskapet med renter og avdrag fremover. Det legges opp til bruk av investeringsfond med kr.1,65 mill ifm egenkapitalinnskudd i KLP. Det er forutsatt kr.3 mill i tilskudd fra Husbanken ifm ombygning av Orreveien Ressurscenter.

Rådmannen har fremdeles utfordringer med etterslep på gjennomføring av vedtatte investeringer. Rådmannen vil dra med seg en vesentlig andel investeringer over fra 2016 og 2017 inn i 2018. Rådmannen har fokus på å ikke låne mer enn det investeres for i driftsåret for å ikke pådra kommunen høyere gjeld og påfølgende kapitalkostnader enn nødvendig. Det vil følgelig hope seg opp ubrukte lånebevilgninger som ikke synes i budsjett og regnskap, men ligger som en «skjult gjeld» som bør tas hensyn til.

Rådmannen har bevisst holdt igjen på investeringsbudsjettet for å tilstrebe å holde seg innenfor handlingsregelen som ble vedtatt i bystyret tidligere. Med det fremlagte budsjettet for 2018 og investeringsplanen i HP/ØP 2018-2021 overskrides handlingsregelen med 1,8 mill.

9.4 PROSESS FOR INVESTERINGSBUDSJETTET

Rådmannen tilstreber en bedre oppfølging og rapportering på investeringsregnskapet. Prosessen innebærer at man i løpet av året får tre ledd i årshjulet for lånefinansiering av kommunens investeringer.

- Budsjettering av neste års investeringsbudsjett (september-oktober)
- Nedjustering av lånefinansieringen av årets investeringsbudsjett mot prognose på årets faktiske gjennomførte investeringer (november-desember)
- Rebudsjettering av pågående prosjekter som ikke ble ferdigstilt året før (februar-mars)

Budsjettet som her legges frem vil derfor 1. tertial 2018 bli justert opp med de resterende investeringene fra 2017 såfremt de fremdeles er aktuelle.

10) Rådmannens konklusjon

Gitt de forutsetninger budsjettet bygger på – fremmer rådmannen et budsjett for 2018 i balanse.